Тыднёвік Магілёўскі

№ 10 (74) 17 — 23 сакавіка 2000 г. Кошт 50 руб.

МАРШ СВАБОДЫ-2

Перамога над страхам

... Можна ўявіць сабе, зь якой нянавісьцю глядзелі тэлэкадры пазаўчорашняга менскага Маршу Свабоды прыхільнікі беларускай дыктатуры і ў нас, і ў Расеі. І якой цеплынёй у сэрцах адгукалася тое ж відовішча ў душах тых, хто яшчэ ня страціў надзею на Адраджэньне Бацькаўшчыны. Людзі, а ў дэмакратычнай дзее ўдзельнічала больш за 20 тысячаў чалавек, пераадолелі і значыць перамаглі страх у сытуацыі, калі літаральна напярэдадні з вуснаў непасрэдна Лукашэнкі раздаваліся прамыя пагрозы і абразы на адрас тых, хто ня згодны з палітыкай рэжыму, хто прагне вольнага і прыстойнага жыцьця. Па ўсіх папярэдніх палітычных падзеях відавочна, што пагрозы гэтыя ў нас ня словы толькі. Яны заўсёды ўвасабляліся ў рэальныя перасьледы людзей, іх пакараньні, іх зьнікненьні, іх вымушаны зьбег з роднага краю ў замежжа...

Учора адбылося без, як тое гаворыцца, непрыемных эксцэсаў: улада ўстрымалася ад правакацыяў не па дабрыні душэўнай, а пад уласным страхам перад стойкасьцю людзей, салідарным настроем цывілізаваных грамадзтваў і беларускай дыяспары ў шмат якіх краінах. І ўсё роўна ня верыцца пакуль, што пройдзе без пасьледкаў: страх штурхае ўладу – да помсты...

Тыя, што выйшлі ўчора ў Менску і ў іншых гарадах краіны на вуліцу за сваю годнасьць і будучыню гэта ведаюць, а значыць гатовыя вытрымаць уладную злосьць і помсту. А значыць палітычная Вясна толькі пачалася. Яе вядомыя лёзунгі высакародныя: сумленныя перамовы з уладай для выхаду з тупіка, да якога прывяла грамадзтва Адміністрацыя, сумленныя выбары Вярхоўнай улады, сумленныя адносіны з Эўропай і ўсім сьветам.

... На сумленнасьці ўвесь час і спатыкаецца беларуская ўлада. Дакладней сказаць, цяперашняя ўлада. Беларуская па вызначэньні будзе сумленнай і цывілізаванай. За тое стаяць у сваёй Веры тысячы сумленных людзей. Учора яны былі на вуліцы. Чарговым разам выйдуць 25 Сакавіка. Страх больш не пануе над імі...

***P. S.** Магілёўскі гарвыканкам (дарэчы, адзін з нямногіх у краіне) адмовіў мясцовым заяўнікам у іх праве правесьці ў Дзень канстытуцыі пікет і мітынг. Многія магілёўцы такім чынам узбуйнілі менскія калёны дэманстрантаў. Аднак 25 Сакавіка, як паведамілі рэдакцыі кіраўнікі мясцовых дэмакратычных суполак, масавыя мерапрыемствы пройдуць і ў нас.*

Палітычны АГЛЯДАЛЬНІК "ТМ"

НАША АПЫТАНЬНЕ

Напярэдадні выбітнай даты

З першых адраджэнскіх акцыяў пачатку 90-х гадоў Дзень Волі – 25 Сакавіка ўсё больш спасьцігаецца грамадзтвам як найважнейшы дзень у Беларускай Гісторыі. Напярэдадні слыннай даты рэдакцыя правяла апытаньне, прысьвечанае дзьвюм падзеям найноўшага часу. Нашае пытаньне гучала так:

– Якое месца ў вашым жыцьці займаюць Дні абвешчаньня БНР і заснаваньня БССР?

Вось што адказалі:

Анатоль Станчанка, магілёўскі пэнсыянэр.

– Па-мойму, дзень заснаваньня БССР і ёсьць дзень сапраўднага стварэньня дзяржавы. Яе стваральнікі былі сапраўдныя беларусы, патрыёты. І невыпадкова Сталін іх рэпрэсаваў. Пра Дзень жа Волі мне мала што вядома, аднак я адчуваю, што ў гэтым ня толькі мая недасьведчанасьць, але і стараньне ўладаў.

Аляксандра Пронькіна, магілёўская журналістка.

– Для мяне ўзьнікненьне БССР увогуле ніколі ня мела значэньня. А вось падзеі, што адбываліся падчас абвешчаньня БНР, важныя для мяне, таму што праз часы закранулі маіх сябраў і блізкіх, шмат у чым вызначаюць іх сёньняшнія ўчынкі і справы. Высакародныя ўчынкі і справы. Значыць, дзень 25 Сакавіка таго варты.

– Віктар Каралькоў, кіраўнік Горацкага народнага ансамбля "Верасень".

Больш істотнае для нашай гісторыі, безумоўна, абвяшчэньне БНР. Бо не было б гэтага, ня ўзьнікла б, дарэчы, і БССР, ды й увогуле магло ня быць нас сёньняшніх як беларусаў, як асобнага народа.

– Валянціна Гвазьдзёва, выканаўчы дырэктар Магілёўскага грамадзкага жаночага цэнтру падтрымкі і ўзаемадапамогі.

Канешне, вага Дня Волі непараўнальная з бэсэсэраўскай датай. Бо тут быў прамень сьвятла ў цёмным царстве, а там будавалі вязьніцу.

Анатоль Фёдараў, кіраўнік Магілёўскай арганізацыі БНФ (В.Вячоркі).

– Стварэньне БССР было адказам бальшавікоў на патрабаваньні патрыятычных сілаў краіны аб дзяржаўнасьці Беларусі. Абвяшчэньне БНР было праяваю волі народа, а БССР зьявілася як кан'юнктурны адказ бальшавікоў.

Міхась Карпечанка, бялыніцкі журналіст.

.Дзень 25 сакавіка больш важкі. Гэта безумоўна, хоць сама дата і падзея ў савецкі час замоўчваліся, але зараз Дзень Волі вяртаецца ў грамадзкую сьвядомасьць. Без 25 сакавіка не было б і той другой даты, якая па сутнасьці зьявілася адказам бальшавікоў на палітычны выклік часу. І народны выклік.

БЕЛАПАН для «ТМ»

Злучаныя Штаты Амэрыкі ня супраць супраць ініцыятывы шырокага грамадзкага дыялёгу, выказанай беларускімі ўладамі. Але ЗША па-ранейшаму лічаць, што толькі шляхам перамоваў паміж уладамі і апазыцыяй пры пасярэдніцтве АБСЭ можна выйсьці з канстытуцыйнага крызысу.

Аб гэтым заявіў адмысловы дарадца дзяржсакратара ЗША па пытаньнях новых незалежных дзяржаваў Рос Вілсан на прэс-канфэрэнцыі ў Менску. Паводле словаў амэрыканскага дыплямата, ён заклікаў беларускія ўлады стварыць спрыяльны клімат для дыялёгу ў грамадзтве, зьняўшы абвінавачваньні з тых, каго ЗША лічаць палітычнымі зьняволенымі, зьмяніўшы выбарчае заканадаўства ў адпаведнасьці з рэкамэндацыямі АБСЭ і дазволіўшы апазыцыйныя дэманстрацыі, якія, на думку сп.Вілсана, таксама зьяўляюцца "формай дыялёгу".

Таксама сп.Вілсан лічыць, што інтэграцыю паміж Беларусьсю і Расеяй немагчыма прызнаць дабраахвотнай, бо ў Беларусі адсутнічаюць дэмакратычныя інстытуты.

●

14 сакавіка суд Ленінскага раёна Магілёва адхіліў скаргу, пададзеную сьледчым Сьледчага камітэта пры Міністэрстве ўнутраных справаў Анатолем Смаленцавым.

У скарзе Смаленцаў прасіў адмяніць рашэньне пракуратуры вобласьці, якая спыніла крымінальную справу аб паклёпе ў дачыненьні да вядомага адваката Веры Страмкоўскай. Яна абараняла былога старшыню аграпрамысловага аб'яднаньня "Рассвет" Васіля Старавойтава. Смаленцаў жа ўзначальваў сьледчую групу, якая праводзіла ў гаспадарцы расьсьледванне. Падчас судовага працэсу адвакат Страмкоўская запатрабавала прадставіць матэрыяльныя каштоўнасьці, у прыватнасьці 40 бутэлек каньяку "Белы бусел", што былі канфіскаваныя ў Старавойтава пры вобыску. Неўзабаве пасьля выступленьня Страмкоўскай у судзе ў дачыненьні да яе была ўзбуджаная крымінальная справа па абвінавачваньні ў паклёпе. Пасьля доўгай цяганіны нейкія 40 бутэлек каньяку ўсё ж былі прадстаўленыя на судзе.

БЕЛАПАН для «ТМ»

Дзякуй, Майстар! І бывай...

Заўтра ў абласным Лялечным тэатры спэктакаль, якім Алег Жугжда разьвітваецца з магілёўскімі гледачамі. Тэатар, у творчую біяграфію якога назаўсёды ўпісанае гэтае імя – рэжысэра і актора, мастака і адміністратара – страчвае апошнюю сваю апору, на якой трымаўся ці не апошнія 20 год...

Такія людзі як Алег Жугжда ня робяць учынкаў пад уплывам хвіліннага настрою. Ягоная заява аб сыходзе ілюструе многае: цяперашні стан культуры грамадзтва, матэрыяльную і пабытовую неўладкаванасьць актораў, чынавенскую абыякавасьць улады да Тэатра. А можа ёсьць вынікам і якіх прыватных абставінаў... Што цяпер? Як бы ні было – гэта сум і страта. І ўдзячнасьць за ўсё, што зроблена.

Дзякуй, Майстар! Творчай і жыцьцёвай удачы ў новым месцы.

Мы будзем сумаваць...

Рэдакцыя "ТМ"

ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ

"РАСЕЯ ЯК МІТАТВОРЦА" ("ТМ"№№7-8)

Час паглядзець у люстэрка

Добры дзень, **спадар Міхась**. Прачытаў Ваш артыкул "Расея як мітатворца". Ён мяне так узрушыў, што я вырашыў выказацца пра набалелае. Поўнасьцю згодзен з Вамі ў тым, што ўсе народы, якія ўваходзілі ў розныя эпохі ў склад Расейскай імпэрыі, ці хаця б сябравалі зь ёю, ніколі добра не жылі. Прыкладаў процьма. У пачатку стагодзьдзя Фінляндыя змагла захваць сваю незалежнасьць ад Расеі і цяпер яна, ня маючы сваіх карысных выкапняў, жыве нашмат лепш, чым багатая на іх Расея. І наадварот. Краіны Прыбалтыкі ў 1940 годзе страцілі незалежнасьць і "добровольно" увайшлі ў склад СССР. І хаця ўзровень жыцьця ў іх быў вышэй за іншыя савецкія рэспублікі (і толькі дзякуючы невялікаму стажу знаходжаньня ў Саюзе), яны выкарысталі першую ж магчымасьць вырвацца з расейскіх кіпцюроў і пасьпяшалі адгарадзіцца межамі. Пасьля гэтага сярэдні заробак насельніцтва гэтых краін (як, дарэчы, і краін былога Варшаўскага блёку) адразу пачаў расьці. Нашай краіне таксама гісторыя (ці сам Бог) падаравала незалежнасьць. Але наш народ (яго большасьць) ня здольны жыць самастойна. Таму, што на працягу ўсяго стагодзьдзя зьнішчаліся нашы нацыянальныя кадры. Заставаліся толькі "памяркоўныя", ад якіх нараджаліся дзеці, ўнукі. Я таксама нарадзіўся ў сям'і "савецкіх беларусаў". Але ўважліва вывучаў нашу гісторыю і рабіў адпаведныя высновы. Раней я быў ня згодзен з пагаворкай, што кожны народ мае той урад, які заслугоўвае. У мяне была ілюзія, што нашы людзі таксама змогуць разабрацца ва ўсім. Памятаю, як у пачатку перабудовы насіў сваім бацькам чытаць часопіс "Огонёк", а потым нашу незалежную прэсу. Але вынікаў я ня бачыў. І я зрабіў выснову, што працяглае замбаваньне людзей зрабіла сваю разбуральную ролю. Людзі ня толькі не гатовыя прызнаваць свае памылкі, але і здольныя іх зноў і зноў паўтараць. Яны ня чуюць тых, хто кажа: трэба, каб улада кантралявалася зьнізу, каб было разьмежаваньне ўладаў, незалежны парлямэнт, суд, прэса. Затое яны сьлепа аддаюцца тым, хто крычыць: дайце мне ўладу, я ведаю, як зрабіць вас шчасьлівымі, а ўсіх злодзеяў перасаджу. І калі па БТ кажуць "халва", ім робіцца салодка ("халва" падобна на "халява", а "на халяву й уксус сладкі"). І вось ужо калі народ не кантралюе ўладу, улада пачынае кантраляваць народ. Наручнікі апранаюць усім, каму не даспадобы "бацькіна халва". А народ пляскае ў ладкі, і хаця ўзровень жыцьця ўжо даўно ніжэй за той, што быў пры Кебічы (калі Лукашэнка назваў яго "ніжэй калена"), рэйтынг прэзыдэнта, як гэта ня сорамна, ад гэтых відовішч толькі расьце. Але калі чалавек заходзіць у краму і бачыць новыя цэньнікі, ня трэба зьдзіўляцца і задаваць прадаўцу рытарычныя пытаньні. Спытайце лепш у свайго куміра, толькі ён усё роўна не пачуе. Тады вы ідзіце дамоў, станьце перад люстэркам і спытайце ў сябе. Там трэба шукаць адказ.

P.S. Калі на пабытовым узроўні пачынаеш пытацца ў людзей – ці хочуць яны, каб іхныя грошы і маёмасьць аб'ядналі з тым, што мае іх сусед – лайдак і п'яніца, то жадаючых не знаходзіцца. А на ўзроўні краін гэта ня дзейнічае. Калі пытаесься, дзе б яны хацелі жыць, большасьць глядзіць на Захад, але галасуе за саюз з Расеяй! Бедны народ, якому Бог наканаваў быць узорам для іншых, як ня трэба жыць.

З павагай, Віктар МАРЧАНКА

МОЎНЫЯ СПРЭЧКІ ("ТМ" №9)

Гэта нешта занадта экзатычнае

Мабыць, за размовамі пра панаваньне расейскай мовы й нядаход любові да беларускай мы зусім забыліся пра існаваньне "трасянкі". Бясспрэчна, што людзей, якія правільна мовяць па-расейску, – мала. Яшчэ менш тых, хто правільна кажа па-беларуску. Але ж мы не ўлічылі, што карыстальнікі трасянцы ў краіне, дзе згодна палітыцы партыі, даўно ліквідаваная непісьменнасьць, умеюць пісаць. І гэта – горш за ўсё.

Гаворка ўжо не пра тое, які жах вы зьведаеце, прачытаўшы на каштовіку ў мясной краме – "Малыш пюреообразный" – тут якраз досыць зразумела, што мы маем справу з своеасаблівым "арго"-слэнгам працаўнікоў прыталкі. А калі трапіш на нешта ня меней дзівоснае, да таго ж, зробленае ў друкарні, то робіцца ўвогуле няёмка. Прыкладам, собіла нам пачаставацца шмат кім упадабанымі цукеркамі "Коровка". Адгадайце, на якой мове выкананы надпіс на абгортцы?..

Захапіўшыся гэткай "эгзотичностью", паспрабавалі мы адшукаць выходныя дадзеныя прадпрыемства-вытворцы. На жаль, спадары з СП "Канди" выявіліся сапраўднымі адмыслоўцамі ў галіне маскаваньня. А займацца контрвыведкай у нас жаданьня няма. Мабыць таму, што разумеем сваю мізэрнасьць і нікчэмнасьць перад **мізэраблямі**, – ці то "великий и могучий", ці то "родная трасянка"...

АЛЕКСАНДРОВІЧЫ
(бацька і сын)

Кроніка тыдня ад Сымона Глазштэйна

Абласная гідрамэтэаслужба паведаміла, што ў апошнія месяцы рэзка павялічылася шкодная забруджанасьць паветра – на 20%-30%. Мэтэаролягі патлумачылі гэты факт цёплым надвор'ем. Слабы вецер не разганяе тыя шкодныя рэчывы, што вылятаюць з трубаў нашых заводаў і аўтамабіляў. І ўвесь гэты бруд "затрымліваецца" ля нашых лёгкіх. Але ж крыху не згаджуся з спэцыялістамі. Ня ў ветры і ня ў сонейку справа. Яны ж дуюць і сьвецяць ня толькі ў нас, але і ў Нямеччыне, Гішпаніі і шмат дзе яшчэ. Але ж там, замест сьпісваньня на прыроду, прычыны шукаюць у сабе, разьвіваюць прыродазьберагальныя тэхналёгіі, штрафуюць парушальнікаў.

Крадуць у нас так і столькі, што калі-нікалі міжволі падумаеш: жывем мы зараз у дзяржаве рабаўнікоў, дзе ад самага галоўнага яе начальніка да самага маленькага падначаленага ўсе нешта аднекуль цягнуць. Аднак звыкнуцца з гэтым не даюць, калі так можна сказаць, асабліва выкшталцоныя выпадкі. Вось, прыкладам, такі факт. Днямі з Магілёўскага аўтазаводу невядомыя зьнесьлі 6 мэталічных плітак, каштоўнасьць якіх – у каляровых мэталах, а вага кожнай – да 60 кг. Як гэта можна прынесьці міма аховы, я асабіста ўявіць не магу.

Жахлівыя шэрагі носьбітаў сьмяротнага вірусу СНІДу за 2 месяцы гэтага году павялічыліся яшчэ на 5 чалавек, на падазрэньні ў захворваньні яшчэ трое...

Зоркі беларускай эстрады ладзяць дабрачынны канцэрт у нашым абласным цэнтры. Ядзьвіга Паплаўская і Аляксандар Ціхановіч, Іна Афанасьева, Валеры Дайнэка ды іншыя артысты дадуць на сцэне палаца культуры ВА "Хімвалакно" канцэрт, зборы ад якога накіруюць на пабудову дзіцячага рэабілітацыйнага цэнтру ў Магілёве. Высакародная справа, што і казаць. Аднак радасьць патухае ад такой думкі: на лядовы палац сродкі ёсьць, а на мэдычны цэнтар для дзяцей – няма. Можа хай бы наадварот: грошы ад канцэрту – на палац, а палацавыя сродкі – на дзіцячы рэабілітацыйны цэнтар. Хто яшчэ "за"?

На ўсходняй мяжы вобласьці штодня затрымліваюць грамадзян, якія ўпарта імкнуцца вывезьці тавары і прадукты на продаж у Расею. Напрыклад, днямі ў Чэрыкаўскім раёне быў затрыманы чалавек, які намерваўся вывезьці да суседзяў 250 літровых пакетаў малака, 20 кг сьметанковага масла, 100 пачак тварагу. Затрымалі, сканфіскавалі, аштрафавалі. Аднак асуджаць людзей, якія хочуць зарабіць, няхай сабе і такім чынам, не падымаецца рука. Тут справа ня ў злачынных памкненьнях, а ў эканамічных умовах і абставінах. Яны ж заўсёды былі і застануцца мацней ня толькі за асобнага чалавека, а і цэлых дзяржаваў. Гэта толькі наш урад намагаецца даказаць адваротнае. Не ў адзіноце, праўда: з намі Карэя, вядома, дэмакратычная, і Куба, таксама не без дэмакратыі і сацыялізму.

Яшчэ адна праява крызысу ў сельскай гаспадарцы – стан ільноперапрацоўкі. Галіновыя прадпрыемствы на мяжы спыненьня. Зараз на вытворчых складах усяго 3200 тон сыравіны, якой хопіць толькі на сакавік. А потым заводы прыйдзецца зачыняць да новага ўраджаю. Рабочыя пойдуць у адпачынак, які ня будзе аплочвацца.

Да сустрэчы.
Сымон Глазштэйн

СУДОВЫЯ ВЕСТКІ

Што вырашыцца за зачыненымі дзьвярыма

Калі гэты нумар "ТМ" выйдзе з друку, прысуд Дзьмітрыю Абадоўскаму, верагодней за ўсё, будзе ўжо вядомы. Пакуль жа мы маем зьвесткі толькі пра тое, што запатрабавалі абаронцы падсуднага і пракурор.

Адвакаты прасілі суд прызнаць падсуднага невінаватым, бо, на іх думку, у судзе доказы злачынстваў з боку Дзьмітрыя Абадоўскага не знайшлі абгрунтаванага і пераканаўчага пацьверджаньня. Тое, ці лепей сказаць, якім чынам настойвае на сваім абвінаваўчы бок, зьбянтэжвае... Мяркуйце самі.

На думку пракурора Іглікавай, Д. Абадоўскі павінен атрымаць пакараньне ў выглядзе 6 год пазбаўленьня волі за "згвалтаваньне". Па сьведчаньні (дарэчы, нагадаем, што працэс зачынены) грамадзкага абаронцы падсуднага, ягонага бацькі Сяргея Абадоўскага, пракурор абумовіла сваё патрабаваньне наступным (амаль даслоўна): **так, факт згвалтаваньня дакладна ня высьветлены, але ж і верагоднасьць яго ня выключаная**. Магчыма, гэта трэба разумець такім чынам: калі паўнавартасны мужчына чакана ці нечакана сутыкнецца ў цёмным завулку з жанчынай – яму можна сьмела даваць, сама мала, 6 год няволі.

Ня менш дзівосныя й рацыі пракурора наконт інкрымінуемых Дзьмітрыю Абадоўскаму дзьвюх крадзяжоў. Яна, сп-ня Іглікава, запатрабавала ў суда прыняцьця сапраўднасьці тых фактаў, што былі пададзеныя сьведкам з боку абвінавачваньня на стадыі папярэдняга сьледства. Нагадаем, што гэты сьведка ў судзе даводзіў, што паказаньні былі атрыманыя пад націскам і таму незаконна. Які, цікава, у нас год на двары, ці ня 37-мы? – пытаюцца наглядальнікі за судовым працэсам...

На момант гэтых нататак прысуд блізкі. Але ці блізкае *да праўды* правасудзьдзе? Як мы паведамлялі, на мінулым тыдні ля будынку суда стаяў пікет у абарону... годнасьці судзьдзі Юрчанкі, а літаральна ў апошні дзень суду нехта ў будынку і побач раскідаў улётку-заклік наступнага зьместу (падаем на мове арыгіналу): "Судья Юрченко не осудит невиновного!"

Ці так гэта насамрэч, пабачым...

Аляксандар АЛЕКСАНДРОВІЧ,
карэспандэнт "БДГ" –
спэцыяльна для "ТМ"

Заслужыў, заслужыў...

Прафэсар катэдры гісторыі Беларусі Магілёўскага ўнівэрсытэта Г.І.Валчок, вядомы нашым чытачам, у прыватнасьці, па публікацыі "Партыёты" ("ТМ" №5), узнагароджаны прэміяй у 20 тысячаў рублёў (новых) з адмысловага фонду прэзыдэнта Рэспублікі Беларусь па сацыяльнай падтрымцы адораных навучэнцаў і студэнтаў. У суправаджэньні пазначана: *"за личный вклад в развитие способностей талантливой молодёжи"*...

Парадуемся за прафэсара. Хаця крыху шкада *талантлівых* юнакоў і дзяўчат, бо ім менш дастанецца. Але, відаць, палічылі, што яны і так адораныя.

Б.М.

100 зруйнаваных архітэктурных помнікаў Магілёву

У папярэдніх нумарах "ТМ" былі прадстаўленыя: Ратуша, Касьцёл сьв. Ксавэрыя, Калегіум Езуітаў, Сынагогі, Траецкая й Петрапаўлаўская цэрквы, Паркі гораду.

ІОСІФАЎСКІ САБОР

У 1772 годзе паводле канвэнцыі трох імпэрыяў – Расейскае, Прускае і Аўстрыйскае – адбыўся першы падзел Рэчы Паспалітае – дзяржавы абодвух народаў. 5 верасьня 1772 году расейцы ўвайшлі ў Магілёў. Па ўсіх царквах, касьцёлах, габрэйскіх школках быў агалошаны маніфэст імпэратрыцы расейскае Кацярыны II аб акце падзелу Рэчы Паспалітае. 10 верасьня ў Кафэдральнай царкве была прынятая прысяга на вернасьць імпэратрыцы і ейнаму спадкаемцу Паўлу Пятровічу. Новыя рэаліі, нязвыклы лад, новыя жыцьцёвыя варункі.

Згодна з наказам Кацярыны II ад 28 траўня 1772 году Магілёў абвяшчаўся губэрнскім горадам. Сутнасьць і складнікі губэрні цягам 25 год зьмяняліся.

У траўні 1780 году Магілёў стаўся мейсцам сустрэчы імпэратрыцы Кацярыны II з імпэратарам аўстрыйскім Іосіфам II. Спадканьне дзьвюх каранаваных асобаў, якія непасрэдна спрычыніліся да падзелу Рэчы Паспалітае, сталася сьведчаньнем незваротнасьці факту падзелу некалі моцнае краіны. Недаравальна будзе не ўзгадаць, што гэта былі за асобы – моцныя, таленавітыя, у нечым падобныя, у нечым зусім розныя. Імпэратар аўстрыйскі Іосіф II – прадстаўнік асьветніцкага абсалютызму. Праводзіў палітыку пратэкцыянізму, спрыяў і заахвочваў намаганьні паспалітага люду да стварэньня мануфактураў. Адмяніў прыгон, увёў адзіны пазямельны падатак. Абмежаваў самастойнасьць каталіцкае царквы ў аўстрыйскіх землях, выдаў талерантны патэнт аб свабодзе веравызнаньня. Садзейнічаў развіцьцю сьвецкае школы.

Імпэратрыца расейская Кацярына II (Софія Фрэдэрыка Аўгуста Ангальт-Цэрбская) была ўвадначасьсе вядомай і загадкавай асобай для Беларусі. Рашучая кабета, якая з дапамогаю гвардыі скінула з прастолу свайго мужа Пятра III. Рашучасьць, абачлівасьць, жорсткасьць, адукаванасьць дапамагалі ёй дамагацца перамогаў ува ўнутранай і вонкавай палітыцы. Імпэратрыца займалася літаратурнай творчасьцю, публіцыстыкай.

Спадканьне Кацярыны II з Іосіфам II было абстаўлена пампезна й шыкоўна. Быў пабудаваны тэатр і вялікая заля па пляну архітэктара Брыгонцыя. У Магілёў з Пецярбургу наведалася прыдворная опера, лепшыя музыкі й артысты. Дзеля гэтае сустрэчы былі адмыслова падрыхтаваныя вайсковыя аддзелы. У Магілёў зьехаліся міністры, частка двара, мяйсцовая шляхта, іншаземцы. Амаль штодзённа ладзіліся балі й сьвяткаваньні. Непадалёк ад Магілёву ў бок Шклову была пабудаваная багата аздобленая, трыюмфальная брама, каля якой імпэратрыцу сустракаў беларускі намесьнік граф Чарнышоў. Эстафэту сустрэчаў працягнуў архіепіскап Магілёўскі Георгі Канінскі й рыма-каталіцкі архіяпіскап Станіслаў Богуш-Сестранцэвіч.

Прыезд імпэратара Аўстрыі меў больш празаічны расклад. Іосіф наведаўся ў Магілёў пад прозьвішчам графа Фалькенштэйна за дзень да прыезду Кацярыны. Аўстрыйскі імпэратар блукаў па вулачкам гораду й дзівіўся ягонай прыгажосьці. За гэтым заняткам ён і сустрэўся з губэрнатарам Пасекам, які асабіста ведаў імпэратара.

Пятага дня з нагоды сустрэчы імпэратараў была закладзеная царква Сьв. Іосіфа. Царква будавалася па праекту архітэктара Мікалая Львова ў стылі клясыцызму. Культавы будынак паўстаў на галоўнай вуліцы Магілёва – Дняпроўскім праспэкце ў 1798 годзе й стаўся неад'емнай часткай Саборнае плошчы. Хаця тутака варта адзначыць, што плошча, як і сам Храм дапаўнялі адно аднаго. Царкве Сьв. Іосіфа ў 1802 годзе быў нададзены статус Сабора. Будынак Храму быў квадратны ў пляне. Галоўны фасад меў шэсьць шулаў, якія абапіраліся на прыступкавы стылябат, у сваю чаргу шулы былі апірышчам трохкутнікавага франтону. Над уваходным франтонам узвышаўся сфэрычны купал, які складаўся з дзьвюх абалонак. Ува ўнутранай абалонцы было 12 круглых арачных праёмаў, у цэнтры ж – круглая адтуліна. У інтэр'еры купал пры дапамозе ветразяў абапіраўся на 4 масыўныя пілёны, якія ствaралі ўнутраны квадрат. Інтэр'ер быў багата аздоблены: парныя іанічныя шулы, сьветла-жоўты, зялёны мармур, шыкоўная размалёўка, ляпніна, нішы са статуямі, абразы на медных шчытах мастака Ў. Баравікоўскага.

Пабудова сабору Сьв. Іосіфа, ягоная архітэктура аказала значны ўплыў на разьвіцьцё культавага дойлідтва на Беларусі ў 19 стагодзьдзі. Ня лішне будзе дадаць, што падобнае збудаваньне ёсьць ў Вене. Той сабор носіць назву Сьвятой Кацярыны.

За часамі Саветаў 1932-37 г.г. у будынку Сабору, які ўжо колькі год не выконваў сваіх першасных функцыяў, месьціўся музэй гісторыі рэлігіі й атэізму. У 1938 годзе пачалася перапляніроўка Магілёву, які мусіў стацца сталіцай Беларусі. Падчас гэтай самай перапляніроўкі сабор і быў зьнішчаны. На мейсцы сабору Сьв. Іосіфа зараз гатэль "Днепр". Ад саборнай плошчы засталася толькі арка ў гонар Кацярыны II, перапробленая пад арку ў гонар вайсковых адзінак, якія вызвалялі Магілёў у 1944 годзе.

Алесь АСІПЦОЎ

Крыніцы інфармацыі: "Магілёў на скрыжаваньнях" А.Агеева, І.Пушкіна; артыкул Валерыя Маразевіча з "Магілёўскай даўніны" за 1995 год.

РУБРЫКА ДОКТАРА ВАСІЛЯ АЎРАМЕНКІ

Беларуская мэдыцына: міты і пэрспэктывы

Ледзь не любімая тэма сёньняшняй крытыкі – стан нашай мэдыцыны. І сапраўды, хворых людзей усё больш, а атрымаць эфэктыўную дапамогу становіцца ўсё цяжэй. Якія б прычыны гэтаму не былі, але падае давер да афіцыйнай мэдыцыны, а зь ім і прэстыж лекарскай прафэсіі.

Ці можна сёньня казаць пра ўласна беларускую мэдыцыну? Не сакрэт, што ўся яна – толькі аскепак былой савецкай, але "аскепак" гэты ўсё больш аддаляецца ад сваіх літоўскіх, расейскіх або грузінскіх калег. І аддаляецца таму, што застаецца самым "закансэрваваным" і нязьменным. Жыцьцё, між іншым, не стаіць на месцы – эканоміка, тэхналёгіі, навакольнае асяродзьдзе і нават хваробы мяняюцца ў часе. А што ж наша тутэйшая "ахова здароўя"?

Многія і дасюль лічаць, што за савецкім часам мэдыцына была ледзь ня самай прагрэсыўнай. Але ж тэхнічнае адсталаньне ня ад заходніх стандартаў у 80-я гады ўжо складала 10-15 гадоў. Сёньня мы ганарымся адзінымі на вобласьць КТ- і МРТ-тамографамі, а на Захадзе такія апараты даўно ёсьць у кожным шпіталі. Тое ж можна сказаць пра хірургічнае і рэанімацыйнае абсталяваньне, стаматалягічныя тэхналёгіі, лекавае забясьпечаньне і многае іншае. Шмат з таго, што ў нас лічыцца "модным", "за бугром" – учорашні дзень.

А самы важкі "козыр" апалягетаў савецкай мэдыцыны – бясплатнасьць і агульнадаступнасьць – разьбіла самое жыцьцё. Сёньня па сутнасьці старая сыстэма аховы здароўя стала і небясплатнай (амаль усе прэпараты трэба купляць), і цяжкадаступнай (вельмі складана атрымаць якасную, кваліфікаваную дапамогу). Урэшце рэшт, савецкая сыстэма аховы здароўя існавала ня столькі для хворых, колькі для дзяржавы. Сярод дактароў нават быў такі жарт: "Каб ня хворыя – мы б працавалі яшчэ лепш". І сапраўды, хворыя перашкаджалі дасягеньню "галоўных" мэтаў – выканаць плянавыя паказчыкі, зьнізіць захворваемасьць, інваліднасьць, выдаць як мага менш бюлетэняў і г.д.

Але ж сёньня вядома, што здароўе народа ў першую чаргу залежыць ад эканамічных, сацыё-культурных і экалягічных варункаў, а толькі потым ад узроўню мэддапамогі. Так што палітыкі і эканамісты ўплываюць на здароўе нацыі значна больш, чым лекары, якія толькі канстатуюць крытычны стан нашага хворага грамадзтва і спрабуюць хоць крыху працягнуць жыцьцё яго асобным прадстаўнікам.

І бывае, гэта ўдаецца. Сярод нешматлікіх станоўчых момантаў – павышэньне кваліфікацыі нашых гематолягаў ("дзякуючы" Чарнобылю), ранняя дыягностыка паталёгіі плода, стварэньне аддзяленьняў лапараскапічнай хірургіі, можна згадаць і трансплянталёгію. Праўда, у Беларусі перасаджваюць пакуль толькі ныркі й патрэба ў такіх апэрацыях значна пераўзыходзіць прапанову – не хапае донараў. Гэта паўсюдная і дэлікатная праблема, бо донарамі становяцца звычайна маладыя людзі, атрымаўшыя траўмы, несумяшчальныя з жыцьцём. Ніякімі законамі ў нас гэтыя апэрацыі не рэглямэнтуюцца, ёсьць толькі інструкцыя мінздрава, якая дазваляе ў выпадку гібелі мозгу і захоўваньні апаратнага дыханьня і кровазвароту браць органы для перасадкі. Такія прэцэдэнты, хоць і рэдка, былі і ў Магілёве.

І ўсё ж асобныя прыклады прымяненьня новых мэдтэхналёгіяў ня робяць надвор'я ў беларускай сыстэме аховы здароўя, якая адстае ня толькі тэхнічна, але і арганізацыйна. Фактычна наша дзяржава-банкрут ня ў стане фінансаваць мэддапамогу нават у тых мінімальных памерах, як было за савецкім часам. На ўтрыманьне адпаведных установаў Магілёва ў 2000 годзе знойдзена пакуль менш паловы заплянаваных сродкаў, дый тыя, як правіла, расходуюцца ня лепшым чынам. За мяжой закупляюцца дарагія і рэдкія антыбіётыкі ці нэйралептыкі, у той час як няма анальгіна і простых лекаў ад грыпу. Значныя сродкі ідуць на лекаваньне алькагольных атручваньняў, а няма адэкватнай дапамогі хворым інсультамі або інфарктамі. Сьпіс падобных недарэчнасьцяў можна працягнуць, і вінаватыя тут ня столькі чыноўнікі, колькі самая сыстэма, у якой чужыя, "нечыя" грошы расходуюць "чужыя дзядзькі". Ні самі хворыя, ні грамадзкасьць, ні нават дактары не бяруць у гэтым працэсе ніякага ўдзелу. Між тым даўно доказана, што найбольш рацыянальна **сваімі** сродкамі распараджаюцца самі спажыўцы, якія праз бальнічныя касы пры ўдзеле экспэртаў вызначаюць аб'ём і якасьць неабходнай мэддапамогі. І не выпадкова ў краінах былога сацлягеру пачалося развіцьцё страхавой і прыватнай мэдыцыны. У нас гэтыя кволыя парасткі амаль цалкам зьніклі ў канцы 90-х. А дарма, бо менавіта ва ўмовах спалучэньня і канкурэнцыі розных формаў арганізацыі аховы здароўя можна дасягнуць найлепшых вынікаў: як сацыяльна-эканамічных, так і чыста мэдычных. Сёньня ж наша мэдыцына вельмі часта ня можа аказаць дапамогу ні бедным, ні багатым, ні за грошы, ні дарма. А таму карэнныя зьмены ў ёй насьпяваюць як з боку хворых і дактароў, так і з боку дзяржавы і ейнага чынавенства. Але ж хіба толькі мэдыцына ў Беларусі ў такім нямоглым стане? Колькі яшчэ "правалаў" у нашым грамадзтве, якое само хутка ператворыцца ў адзін "вялікі правал"...

Праграма тэлебачаньня з 20 сакавіка па 26 сакавіка

•• Понедельник, 20 марта ••

Праграму тэлеканалаў мы друкуем на замову чытачоў. Гаспадары праграмы падаюць нам яе на расейскай. Рэдакцыя фізычна (па часе) не пасьпявае яе перакласьці. Просім разглядаць гэтыя старонкі як тэхнічна-службовы матэрыял, які ня мае дачыненьня да зьместу й характару нашай газэты.

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.50 Новости.
8.15 Резонанс.
9.10 Потребительская корзина.
9.25 "Сегодня с вами..."
9.50 Здоровье.
10.15 "Древо вечности". Док.фильм.
10.25 Мультиклуб.
11.15 "Кофе с ароматом женщины".
11.55 Мультфильм.
12.05 Теленавигатор.
12.25 Музыка без границ.
13.10 Н.Черкасов в худ.фильме "Суворов".
15.10 "Тайный мир Алекс Мак".
15.35 Мультфильмы.
16.05 ТВ — школе.
16.35 Авто-парк.
16.45 Премьера песни.
17.10 Док.фильм.
18.00 "А музыка звучит..."
18.25 "Понедельник с "Христофором".
18.40 Спортивные новости.
19.20 Политические диалоги.
19.50 "Кофе с ароматом женщины".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "В небе "ночные ведьмы". Худ. фильм.
23.15 Криминальная хроника.
23.20 Третий тайм.

ОРТ

14.00, 17.00, 23.25 Новости.
14.20 "Охотники за привидениями".
14.45 Что да как.
15.00 Звездный час.
15.25 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Нежный яд".
17.25 Выборы - 2000.
17.30 Банка комиксов.
18.00 Мы и время.
18.45 Сериал "Убойная сила". 5-я серия.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Сериал "Секретные материалы".
22.00 Сериал "Десять лет, которые..." 6-я серия. Год 1995. "Кому война..."
22.40 Взгляд.
23.40 "Майк Хаммер. Позор для прокурора".

"РОССИЯ"

16.00, 19.00, 22.00 Вести.
16.25 "Башня".
17.25 Док. фильм.
18.25 "Круглый стол".
19.50, 22.35 Ж.Смит и М.Онткин в мелодраме "Семейный альбом".
23.35 "Мода +ТВ".
0.15 Телеспецназ: "Дежурная часть".

НТВ

5.00, 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 6.45, 7.00, 7.30 "Сегодня утром".
7.55 "Она написала убийство".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 Вчера в "Итогах".
10.45 Куклы.
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Место встречи изменить нельзя".
13.30 "Чистосердечное признание".
13.55 "Улицы разбитых фонарей- II". "Ловушка для мамонта".
15.35 "Лоис и Кларк. Новые приключения супермена".
16.25 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.50 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 Криминал.
18.40 Герой дня.
19.00 "Скорая помощь".
19.55 Совершенно секретно.
21.45 Двое.
22.35 Сегоднячко.
23.15 Сегодня в полночь.
23.40 "Антропология".
0.15 "Футбольный клуб" представляет Лигу чемпионов.

"КУЛЬТУРА"

11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 Шедевры мирового музыкального театра. "Танец сквозь тьму". Рудольф Нуреев.
12.40 "Огненное письмо". Финифть.
13.45 Мультфильмы.
14.20 За околицей.
14.30 "С потолка".
15.00 Новости.
15.10 "Тайна Сагалы". Телесериал.
15.35 "А вдруг получится". Мультфильм.
15.40 О пользе традиций, или Русские в Англии.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

13.10 Пунктир.
13.50 Телелоцман.
14.10 "Могилевщина православная".
14.30 Мультфильмы.

"МОГИЛЕВ-1"

6.30,7.10 "Ранехонько!"
7.00 Астро-дайджест.
8.05 "Искушение". Телесериал.
8.50 "Очевидец". Док.сериал.
9.20 "Без ошейника". Худ.фильм.
16.30 "Диагноз:убийство". Телесериал.
17.20 Мультфильм.
17.30 "Как они это построили". Док.сериал.
17.55 "Праздник в Вашем доме".
19.00 Тяжелый день.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 "Праздник в Вашем доме".
20.45 "Крепостная актриса". Худ.фильм.
22.20 Астро-дайджест.
22.30 "Каменская. Убийца поневоле". Детектив.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
8.10—12.00 ТВ-6.
15.00 ТВС представляет.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.45 "Мир Анны Уокер. Новая Зеландия". Док. фильм.
19.10 Мультфильм.
19.28 Прогноз погоды.
19.30 "Поздравления".
20.15 "В гостях у бабки Агапки".
20.30 "Поздравления".
21.20 Высокая мода.
21.30 Городские новости.
21.45 "Город мертвецов". Худ. фильм.
23.15 Спортивная программа.

•• Вторник, 21 марта ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.45 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 ТВ — школе.
9.40 "На волне взаимопонимания".
10.30 "Сегодня с вами..."
11.15 "Кофе с ароматом женщины".
11.55 Третий тайм.
12.25 "Владыко". Док.фильм.
13.10 Худ.фильм "Сеанс одновременной игры".
14.15 Туробъектив.
14.35 Бездельник.
15.10 "Тайный мир Алекс Мак".
15.35 Видеокурс итальянского языка.
16.05 Видеокурс английского языка.
16.30 Сельчане. Минская область.
17.15 "Два визита", "На даче". Короткометражные худ.фильмы.
18.00 К 160-летию со дня рождения Франтишка Богушевича.
18.20 VI Международный славянский фольклорный фестиваль "Коляда-2000".
18.45 Спортивные новости.
19.20 "Сегодня с вами..."
19.50 "Кофе с ароматом женщины".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Кинокомедия "Теща".
23.10 Криминальная хроника.
23.15 Музыкальный салон.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 23.50 Новости.
8.15 "Нежный яд".
9.15 Джентльмен-шоу.
9.45 Как это было.
10.20 "Ералаш".
10.30 "Новые приключения Синдбада".
13.30 Программа "Вместе".
14.20 "Охотники за привидениями".
14.45 Возможно все!
15.00 Программа "Царь горы".
15.25 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Нежный яд".
17.25 Выборы - 2000.
17.30 Планета КВН.
18.00 Ищу тебя.
18.45 Сериал "Убойная сила". 6-я серия.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 "Противостояние". 4-я серия.
22.05 Сериал "Десять лет, которые..." 7-я серия. Год 1996. "Голосуй, а то..."
23.10 Георгий Жженов в программе "Жизнь замечательных людей".

"РОССИЯ"

7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.25 Телеспецназ: "Дежурная часть".
7.40 Семейные новости.
8.20 "Крот в зоопарке". Мультфильм.
8.30 "Арена — спорт".
9.00 Мультфильмы.
9.35 Кинокомедия "Хиппиниада, или Материк любви".
16.20 "Башня".
16.45 Худ. фильм "Джокер".
18.25 "Круглый стол".
19.50, 22.35 Музыкальный ринг. 25 лет в эфире.
23.10 Музыка и кино М.Таривердиева.
0.05 Телеспецназ: "Дежурная часть".
0.20 Магазин на диване.

НТВ

5.00, 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 6.45, 7.00, 7.30 "Сегодня утром".
7.55 Совершенно секретно.
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 Герой дня без галстука.
10.00 Большие родители.
10.40 "Свидетель века".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Место встречи изменить нельзя".
13.30 "Итого".
13.50 "В нешу гавань заходили корабли".
15.35 "Лоис и Кларк. Новые приключения супермена".
16.25 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.50 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 Криминал.
18.40 Герой дня.
19.00 "Скорая помощь".
19.55, 21.45 "Глас народа".
22.35 Сегоднячко.
23.15 Сегодня в полночь.
23.40 Криминальная комедия "Тривиальное чтиво".

"КУЛЬТУРА"

11.05 Мультфильмы.
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 "Взрослые дети". Худ. фильм.
13.10 "Тарханы" с Тамарой Мельниковой". Передача 1-я.
13.45 Мультфильм.
14.05 Вспоминая Уланову.
15.00 Новости.
15.10 "Тайна Сагалы". Телесериал.
15.35 Ортодокс.
16.00 Ч.Диккенс. "Тайна Эдвина Друда". Телеспектакль. Часть 1-я.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

14.13 Тяжелый день.
14.33 Мультфильмы.

"МОГИЛЕВ-1"

6.30,7.10 "Ранехонько!"
7.00 "Навіны раніцы".
8.05 "Искушение". Телесериал.
8.50 "Очевидец". Док.сериал.
9.20 "Каменская. Убийца поневоле". Детектив.
16.30 "Диагноз:убийство". Телесериал.
17.20 Мультфильм.
17.30 "Фанатики колес". Док.сериал.
17.55 "Праздник в Вашем доме".
19.00 Бобруйский вариант.
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 "Праздник в Вашем доме".
20.45 "Клуб женщин". Комедия.
23.10 Астро-дайджест.
23.20 "Агирре, гнев божий". Драма.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
8.10—12.00 ТВ-6.
15.00 ТВС представляет.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Мультфильм.
18.40 "Ночи Малибу".
19.23, 20.58 Прогноз погоды.
19.25 "Поздравления".
21.00 "Фантастические создания. Инопланетяне". Док. фильм.
21.25 Высокая мода.
21.35 "Седьмая пуля". Худ. фильм.
22.55 Спортивная программа.

•• Среда, 22 марта ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.45 Новости.
8.15 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Видеокурс итальянского языка.
9.40 Око.
10.00 "Все мы родом из детства".
11.10 "Кофе с ароматом женщины".
11.50 Мультфильм.
12.05 Компьютерный полигон.
12.25 Зорная ростань.
13.15 Видимо-невидимо.
14.25 Ток-шоу "Карамболь" с участием Александра Гордона.
15.10 "Тайный мир Алекс Мак".
15.35 "Остров сокровищ". Мультфильм.
16.25 "5 х 5".
17.10 "Весенняя элегия". Фильм-концерт.
17.30 "Макаенка,9".
18.00 "Несвижские отражения". Док. фильм.
18.20 "Тени и личности". Телеочерк.
18.40 Спортивные новости.
19.15 "Москва — Минск".
19.45 Лотерея "Толока".
19.55 "Кофе с ароматом женщины".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 С.Юрский в кинокомедии "Золотой теленок". 1-я серия.
23.10 Криминальная хроника.
23.15 Королевская охота.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.50 Новости.
8.15 "Нежный яд".
9.15 Банка комиксов.
9.45 Ищу тебя.
10.20 "Ералаш".
10.30 "Новые приключения Синдбада".
13.30 Программа "Вместе".
14.20 "Охотники за привидениями".
14.45 Классная компания.
15.00 Зов джунглей.
15.25 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Нежный яд".
17.25 Выборы - 2000.
17.30 Маски-шоу.
18.00 Человек и закон.
18.45 Сериал "Убойная сила". 7-я серия.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Сериал "Противостояние". 5-я серия.
22.05 Сериал "Десять лет, которые..." 8-я серия. Год 1997. "Герой нашего времени".
23.05 Программа "Цивилизация".

"РОССИЯ"

7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.25 Телеспецназ: "Дежурная часть".
7.40 Семейные новости.
8.20 Квантовая медицина
8.30 "Арена — спорт".
9.00 Гомеопатия и здоровье.
9.15 "Цыганка".
10.05 "Санта-Барбара".
11.00 Телеспецназ.
11.25 "Москва — Минск".
16.20 "Башня".
17.10 А.Жарков, В.Павлов, В.Этуш в авантюрной комедии "Не будите спящую собаку". 1-я серия.
18.25 "Круглый стол".
19.50 Премьера. Ким Каттралл и Крэйг Нельсон в триллере "Бездна" (США). 1-я серия.
21.45, 22.35 "Кино+ТВ".
23.20 Телеспецназ: "Дежурная часть".
23.30 Магазин на диване.

НТВ

5.00, 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 6.45, 7.00, 7.30 "Сегодня утром".
7.55, 9.25 "Глас народа".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
10.10 Пойми меня.
10.40 "Среда".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Место встречи изменить нельзя".
13.30 В.Федорова, О.Янковский и В.Гафт в фильме "О любви".
15.35 "Лоис и Кларк. Новые приключения супермена".
16.25 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.50 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 "Скорая помощь".
19.50 Детектив "День рождения Буржуя".
21.35 Футбол. Лига чемпионов. "Динамо" (Киев, Украина) — "Бавария" (Германия).
23.35 Сегодня в полночь.
0.00 Дневник Лиги чемпионов.

"КУЛЬТУРА"

10.25 Комики XX столетия. Чарли Чаплин. Часть 2-я.
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.35 Фильм Акиры Куросавы "Августовская рапсодия".
13.05 "Тарханы" с Тамарой Мельниковой". Передача 2-я.
13.50 "Приключения кузнечика Кузи". Мультфильм.
14.10 "Царская ложа". Наталья Макарова.
15.00 Новости.
15.10 "Тайна Сагалы". Телесериал.
15.35 Ф.Лист. Концерт № 1 для фортепиано с оркестром.
15.55 "Тайна Эдвина Друда". Телеспектакль. Часть 2-я.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

14.25 Бобруйский вариант.
14.45 Мультфильмы.

"МОГИЛЕВ-1"

6.30,7.10 "Ранехонько!"
7.00 "Навіны раніцы".
8.05 "Искушение". Телесериал.
8.50 "Очевидец". Док.сериал.
9.20 "Агирре, гнев божий". Драма.
16.30 "Диагноз:убийство". Телесериал.
17.20 Мультфильм.
17.30 "Снежный мир". Тележурнал.
18.00 "Праздник в Вашем доме".
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 "Праздник в Вашем доме".
20.45 "Хорошие и плохие". Боевик.
22.10 Астро-дайджест.
22.20 Спорт планеты.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
8.10 — 12.00 ТВ-6.
15.00 ТВС представляет.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.45 "Путешественники во времени. Библейские землетрясения". Док. фильм.
19.10 Мультфильм.
19.28 Прогноз погоды.
19.30 "Поздравления".
20.15 "В гостях у бабки Агапки".
20.30 "Поздравления".
21.20 Высокая мода.
21.30 Городские новости.
21.45 Боевик "Вызов".
23.45 Спортивная программа.

•• Четверг, 23 марта ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 0.10 Новости.
8.10 "Сегодня с вами..."
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Королевская охота.
9.40 Мультфильм.
9.55 Земляки. Клецкий район.
11.15 "Кофе с ароматом женщины".
11.55 Наш край.
12.25 "С душой". Док.фильм.
13.10 Мелодрама "Про любовь, дружбу и судьбу".
14.42 Мультфильм.
15.10 "Тайный мир Алекс Мак".
15.35 Мультфильм.
15.45 Видеокурс итальянского языка.
16.15 Видеокурс английского языка.
16.40 "Нарисуйте мне дом". Телеочерк.
17.10 "Душа не путешественница". Док. фильм.
17.35 Усадьба.
18.00 "Жаворонки, прилетите". Фильм-концерт.
18.40 Спортивные новости.
19.20 Политические диалоги.
19.50 "Кофе с ароматом женщины".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 "Золотой теленок". Худ.фильм. 2-я серия.
23.35 Криминальная хроника.
23.40 Крок. Клуб молодой семьи.

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.50 Новости.
8.15 "Нежный яд".
9.15 Маски-шоу.
9.45 Человек и закон.
10.20 "Ералаш".
10.30 "Новые приключения Синдбада".
13.30 Программа "Вместе".
14.20 "Охотники за привидениями".
14.45 Семь бед — один ответ.
15.00 Программа "100%".
15.25 ...До шестнадцати и старше.
16.00 "Нежный яд".
17.25 Выборы - 2000.
17.30 "Каламбур".
18.00 Процесс.
18.45 Сериал "Убойная сила". 8-я серия.
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
21.00 Сериал "Противостояние". 6-я серия (заключительная).
22.05 Сериал "Десять лет, которые..." 9-я серия. Год 1998. "Обвальный август".
23.05 "Ника - 2000".
23.15 Программа "Посмотри".

"РОССИЯ"

7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.25 Телеспецназ: "Дежурная часть".
7.40 Семейные новости.
8.20 Квантовая медицина.
8.30 "Арена — спорт".
9.00 Квантовая медицина.
9.15 "Цыганка".
10.05 "Санта-Барбара".
16.20 "Башня".
17.10 Комедия "Не будите спящую собаку". 2-я серия.
18.25 "Круглый стол".

19.50 Триллер "Бездна" (США). 2-я серия.
21.35, 22.35 "Футбол+ТВ".
23.15 Телеспецназ: "Дежурная часть".
23.30 Горячая десятка.
0.25 Магазин на диване.

НТВ

5.00, 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 6.45, 7.00, 7.30 "Сегодня утром".
7.55 "День рождения Буржуя".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 Д.Зунига, Б.Боствик и А.Болдуин в приключенческом фильме "Восемьсот лье по Амазонке".
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Место встречи изменить нельзя".
13.30 И.Алферова и В.Меньшов в фильме "Снегурочку вызывали?"
14.45 Мультфильм "Ежик в тумане".
15.35 "Лоис и Кларк. Новые приключения супермена".
16.25 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.50 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 Криминал.
18.40 Герой дня.
19.00 "Скорая помощь". Заключительная серия.
19.50 "День рождения Буржуя".
21.45 "Экстремальные ситуации".
22.35 Сегоднячко.
23.15 Сегодня в полночь.
23.40 М.Плачидо в фильме "Как хороши эти белые".

"КУЛЬТУРА"

10.15 Комики XX столетия. Бастер Китон.
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 "Новые приключения янки при дворе короля Артура". Худ. фильм. 1-я серия.
13.00 "На лесной тропе". Мультфильм.
13.10 "Тарханы" с Тамарой Мельниковой". Передача 3-я.
13.45 Мультфильмы.
14.15 Дворцовые тайны. "Молодая Екатерина".
14.30 К 100-летию Ивана Козловского. "Друг, помолись за меня". Док. фильм.
15.00 Новости.
15.10 "Тайна Сагалы". Телесериал.
15.35 В.-А.Моцарт. Концерт для двух фортепиано с оркестром.
16.00 "Тайна Эдвина Друда". Телеспектакль. Часть 3-я.

"МОГИЛЕВ-1"

6.30,7.10 "Ранехонько!"
7.00 "Навіны раніцы".
8.05 "Искушение".Телесериал.
8.50 "Очевидец".Док.сериал.
9.20 "Хорошие и плохие".Боевик.
16.30 "Из жизни женщин".
17.00 Ток-шоу "Я сама". "Москва слезам не верит".20 лет спустя".
18.20 "Праздник в Вашем доме".
18.50 Мультфильм
19.00 "Откровенно..."
19.20 Телемагазин.
19.30 День области.
20.00 "Праздник в Вашем доме".
20.55 "Правда о кошках и собаках". Комедия.
22.30 Астро-дайджест.
22.40 "Сентиментальный роман". Мелодрама.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
9.00 Боевик "Вызов".
11.00 "Музыкальная коллекция".
15.00 ТВС представляет.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 "Шанс".
18.55 Муз. антракт.
19.05 Мультфильмы.
19.25 "Поздравления".
20.58 Прогноз погоды.
21.00 "Шанс".
21.25 Высокая мода.
21.35 "Человек эпохи Возрождения". Комедия.
23.40 Спортивная программа.

•• Пятница, 24 марта ••

БТ

6.30, 7.10 Доброе утро, Беларусь!
7.00, 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 23.35 Новости.
8.15 Политические диалоги.
8.40 Потребительская корзина.
9.10 Видеокурс итальянского языка.
9.40 "Буковка".
10.35 Мультфильм.
11.10 "Кофе с ароматом женщины".
11.50 Сделано в Беларуси.
12.05 Усадьба.
12.30 "Сфера".
13.10 "Красная Шапочка". Мини-опера Могилевского областного театра кукол.
14.00 Мультфильмы.
14.25 Бон тон.
15.10 "Тайный мир Алекс Мак".
15.35 Мультфильмы.
16.00 Регион. Передача из Бреста.
16.25 "Риск-версия".
17.10 "Ты помнишь наши встречи..." Фильм-концерт.
17.35 Наш край.
18.00 "Лурд — паломничество и исцеление". Док.фильм.
18.40 Спортивные новости.
19.20 "Сегодня с вами..."
19.50 "Кофе с ароматом женщины".
20.40 Колыбельная.
21.00 Панорама.
21.40 Событие.
22.00 Т.Семина и Н.Еременко-младший в детективе "Трактир на Пятницкой".
23.30 Криминальная хроника.
23.45 "Рок-коронация-99".

ОРТ

8.00, 11.00, 14.00, 17.00, 22.30 Новости.
8.15 "Нежный яд".
9.15 "Каламбур".
9.45 Процесс.
10.20 "Ералаш".
10.30 "Новые приключения Синдбада".
13.30 Программа "Вместе".
14.20 Приключенческий фильм "Джумката".
15.50 "Ералаш".
16.00 "Нежный яд".
17.25 Выборы - 2000.
17.30 Джентльмен-шоу.
18.00 Премьера сериала "Кремль, 9". Фильм 1-й . "Покушение".
18.45 Сериал "Убойная сила". 9-я серия (Заключительная).
19.45 Спокойной ночи, малыши!
20.00 Время.
20.45 Поле чудес.
21.45 Сериал "Десять лет, которые..." 10-я серия. Год 1999. "Открытый финал" (Заключительная серия).
22.45 "Эх, Семеновна!"
23.25 Остросюжетный фильм "Телохранитель".

"РОССИЯ"

7.00, 8.00, 16.00, 19.00, 22.00 Вести.
7.25 Телеспецназ: "Дежурная часть".
7.40 Тысяча и один день.
8.20 Квантовая медицина.
8.30 "Арена — спорт".
9.00 Гомеопатия и здоровье.
9.15 "Цыганка".
10.05 "Санта-Барбара".
15.20 Диалоги о рыбалке.
16.20 Акуна матата.
17.20 Дежурная часть.
17.45 Гараж.
18.25 "Круглый стол".
19.50 Агата Кристи. Пуаро. "Немой свидетель".
22.35 "Панорама недели".
23.30 А.Бандерас и А.Ассанте в мелодраме "Короли Мамбо" (США).
1.15 Телеспецназ: "Дежурная часть".
1.25 Магазин на диване.

НТВ

5.00, 5.30, 5.45, 6.00, 6.30, 6.45, 7.00, 7.30 "Сегодня утром".
7.55 "День рождения Буржуя".
9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
9.25 Без рецепта.
9.55 Дог-шоу "Я и моя собака".
10.25 Служба спасения.
11.30 "Старый телевизор" вспоминает: "Место встречи изменить нельзя".
13.30 Н.Горшкова и В.Шевельков в фильме "В моей смерти прошу винить Клаву К."
15.35 "Лоис и Кларк. Новые приключения супермена" (США).
16.25 Интересное кино.
16.35 Впрок.
16.50 "Любовь и тайны Сансет Бич".
17.40 Криминал.
18.35 Герой дня.
18.55 Независимое расследование.
19.50 "День рождения Буржуя".
21.45 "Криминальная Россия". "Бешеное золото". 2-я серия.
22.20 "Женский взгляд".
22.55 Е.Сафонова, Д.Ольбрыхски и Г.Польских в детективе "Бабочки".

"КУЛЬТУРА"

10.15 Комики XX столетия. Николай Эрдман.
11.30, 13.30 Новости культуры.
11.40 "Новые приключения янки при дворе короля Артура". Худ. фильм. 2-я серия.
13.10 "Тарханы" с Тамарой Мельниковой". Передача 4-я.
13.45 Мультфильмы.
14.30 "Время музыки". Тележурнал.
15.00 Новости.
15.10 "Тайна Сагалы". Телесериал.
15.50 "Тайна Эдвина Друда". Часть 4-я.

"МОГИЛЕВ-1" на БТ

14.25 "Откровенно..."
14.45 Мультфильмы.

"МОГИЛЕВ-1"

6.30,7.10 "Ранехонько!"
7.00 "Навіны раніцы".
8.05 "Искушение".Телесериал.
8.45 "Очевидец".Док.сериал.
9.15 "Правда о кошках и собаках".Комедия.
16.30 "Из жизни женщин".
17.00 "Форт Саган".Телесериал.
17.50 Мультфильмы.
18.00 "Праздник в Вашем доме".
19.20 Телемагазин.
19.30 Пунктир.
20.10 "Праздник в Вашем доме".
20.55 "Текумзе:последний воин".Приключения.
22.25 Астро-дайджест.
22.35 Рейтинг-фильм.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
9.10—12.00 ТВ-6.
15.00 ТВС представляет.
18.00 "Победоносный голос верующего".
18.30 Городские новости.
18.45 "Ночи Малибу".
19.28 Прогноз погоды.
19.30 "Поздравления".
20.15 "В гостях у бабки Агапки".
20.30 "Поздравления".
21.20 Высокая мода.
21.30 Городские новости.
21.45 Комедия "48 часов".
23.20 Музыкальная коллекция.

•• Суббота, 25 марта ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 "Прикоснуться к прошлому". Док. фильм.
8.10 Столица.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00, 19.00 Новости.
9.10 Книгосбор.
9.30 "Сегодня с вами..."
9.55 Здоровье.
10.20 Вершина мира.
10.45 Компьютерный полигон.
11.10 "Все нормально, мама!"
11.40 Спортивные новости.
11.55 Усадьба.
12.25 "Бродяги Севера". Приключенческий худ.фильм.
13.40 Сфера.
14.00 Сущность.
14.25 Олимп.
15.15 Познай себя. "Духовный кризис человека".
15.40 "Поем с оркестром". Музыкальная программа для детей.
16.25 Л.Орлова в комедии "Весна".
18.05 "Песню берите с собой".
19.15 Из достоверных источников.
19.35 Бездельник.
20.00 Телебарометр.
20.15 "Кофе с ароматом женщины".
21.00 Панорама.
21.40 Б.Андреев в кинодраме "Дети Ванюшина".
23.15 Видимо-невидимо.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Слово пастыря.
7.25 "Все путешествия команды Кусто".
8.15 "Ералаш".
8.30 Играй, гармонь любимая!
9.10 Смак.
9.30 Поле чудес.
10.30 Утренняя почта.
11.00 Г.Жженов в остросюжетном фильме "Лекарство против страха".
13.05 В мире животных.
13.45 История одного шедевра.
14.15 "Седьмое чувство".
15.00 Ольга Остроумова в авторской программе Э.Рязанова "Бабье лето".
15.40 "Детектив-шоу".
16.20 Фильм-сенсация "Прогулки с динозаврами". Фильм 1-й.
17.15 "Ералаш".
17.30 Людмила Лядова в программе "Женские истории".
18.05 "Особенности национальной охоты". Худ. фильм.
20.00 Авторская программа С.Доренко.
21.20 Концерт.
0.25 Остросюжетный фильм "Золото партии".

"РОССИЯ"

7.00 "Шаг с крыши". Худ. фильм для детей.
8.30 Почта РТР.
9.00 Доброе утро, страна.
9.35 "Сто к одному". Телеигра.
10.20 Сам себе режиссер.
10.50 "Друзья". Комедийный телесериал.
11.20 Эх, дороги...
11.35 Золотой ключ.
12.00, 19.00 Вести.
12.20 Федерация.
13.10 Комедия "Неисправимый лгун".
14.30 "Том и Джерри". Мультсериал.
15.15 Планета Земля.
16.15 Мужчина и женщина.
17.00 Моя семья.
18.00 "Два рояля".
19.40 "Аншлаг" и К°.
20.50 Д.Лундгрен в боевике "Воздушный охотник" (США).
22.30 Премьера на РТР. Олег Меньшиков в телеверсии спектакля "Горе от ума".

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00, 18.00, 21.00 Сегодня.
7.15 "День рождения Буржуя".
8.05 "Закон джунглей".
8.35 "Миго-инопланетянин".
9.15 "Чистосердечное признание".
9.40 "Экстремальные ситуации".
10.25 Пойми меня.
11.25 Большие деньги.
11.55 А.Каменкова в фильме "Молодая жена".
13.35 "В нашу гавань заходили корабли".
14.40 "Свидетель века".
15.30 Профессия — репортер.
15.50 Без рецепта.
16.20 Дог-шоу "Я и моя собака".
16.50 "Она написала убийство".
18.35 "Один день".
19.05 Телеигра "О, счастливчик!"
19.55 "Улицы разбитых фонарей- II". "Огонь на опережение".
21.45 Р.Мур в боевике "Джеймс Бонд — агент 007". "Корабль "Лунный гонщик".
0.00 Ток-шоу "Про это".

"КУЛЬТУРА"

9.05 "Читая Библию".
9.15 "Аистенок".
9.40 "Крепость из песка". Худ. фильм.
11.45 "Моржи". "На родине кайры". Док. фильмы.
12.25 Графоман.
13.00 Рассказы старого сплетника. "О династии актеров Боярских".
13.30 Новости культуры.
13.45 "Цирк Умберто". 5-я серия.
14.40 "Лед и вечность". Фестиваль ледовых скульптур.
14.50 К юбилею Бориса Тенина. Ж.Сименон. "Мегрэ и старая дама". Телеспектакль.

"МОГИЛЕВ-1"

15.00 "До первой крови". Фильм—детям.
16.30 "Праздник в Вашем доме".
17.35 "Новые приключения ментов".
18.25 "Праздник в Вашем доме".
19.30 Телемагазин.
19.40 "Онегин".Худ.фильм.
21.25 Астро-дайджест.
21.35 "Черная стрела". Приключения.
23.00 "Встреча с...". Николай Носков.
23.50 "Сердце справедливости". Триллер.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
8.00—17.00 ТНТ.
17.00 "Поздравления".
18.00 "Благая весть с Риком Реннером".
18.30 "Поздравления".
19.30 Индийское кино "Побег".
21.50 Высокая мода.
21.55 С.Сталлоне в фильме "Дневной свет".
23.50 MTV.

•• Воскресенье, 26 марта ••

БТ

7.00 Доброе утро, Беларусь!
8.00 Мультфильмы.
8.25 Телебарометр.
8.40 Потребительская корзина.
9.00, 15.00 Новости.
9.10 Мультиклуб.
9.40 "Вас вызывает Спортландия".
10.30 Туробъектив.
10.50 "Все нормально, мама!"
11.20 Арсенал.
11.45 Белорусский дом.
12.15 Спортивные новости.
12.30 Сделано в Беларуси.
12.45 Телевизионный Дом кино.
13.10 Худ.фильм "Иван Макарович".
14.35 Сельчане.
15.10 Мини-футбол. Чемпионат Республики Беларусь. "Симург" — "Монид". 2-й тайм.
16.05 "На волне взаимопонимания".
16.50 Док. фильм "Весна 1999г.".
17.15 Зорная ростань.
17.45 "Суперобраз XXI века".
18.15 Теленавигатор.
18.40 "Кофе с ароматом женщины".
19.20 Премьера песни.
19.30 Стадион.
20.00 Резонанс.
20.50 Ток-шоу "Карамболь" с участием Александра Маслякова.
21.25 Д.Белуши, В.Голдберг в худ.фильме "Гомер и Эдди".
23.05 Авто-парк.
23.15 Столичный хит.

ОРТ

7.00, 9.00, 14.00, 17.00 Новости.
7.10 Служу России!
7.40 "Дисней-клуб". "Гуфи и его команда".
8.10 Утренняя звезда.
9.10 "Непутевые заметки".
9.30 Пока все дома.
10.00 Семейная комедия "Альф".
10.30 Здоровье.
11.00 А.Каменкова в фильме "Ты есть..."
12.55 Клуб путешественников.
13.35 Время футбола.
14.10 Приключенческий сериал "Горец".
15.00 Умницы и умники.
15.25 "Дисней-клуб". "101 далматинец".
15.50 "Дисней-клуб". "Новые приключения Винни-Пуха".
16.20 Как это было. "Тайна советского стенда. 1984 год".
17.15 "Ералаш".
17.30 Смехопанорама.
18.05 "Особенности национальной рыбалки". Худ. фильм.
20.00 Выборы - 2000.

"РОССИЯ"

7.00 Служу Отечеству.
7.25 Папа, мама, я — спортивная семья.
8.20 Устами младенца.
8.50 Доброе утро, страна.
9.30 "Аншлаг" и К°.
10.30 "Городок". Из раннего".
11.00 Русское лото.
11.40 Мультфильмы.
12.00 Вести.
12.20 Парламентский час.
13.10 Новая "Старая квартира".
14.10 Диалоги о животных.
15.10 "Тайны тысячелетия". Док.сериал.
16.00 Результаты выборов Президента РФ.
19.00 Зеркало.
19.55 Результаты выборов Президента РФ.

НТВ

7.00, 9.00, 11.00, 15.00 Сегодня.
7.15 "Улицы разбитых фонарей- II". "Огонь на опережение".
8.10 Телеигра "О, счастливчик!"
9.15 Телеигра "Ключи от форта Байяр".
11.30 Служба спасения.
12.00 Путешествия натуралиста.
12.30 "Полундра".
13.00 "Женский взгляд".
13.30 "Криминальная Россия". "Бешеное золото". 2-я серия.
14.00 "Третий тайм".
15.25 Большие родители.
16.00 Док. сериал "Холодная война" (США).
16.50 "Она написала убийство".
18.00 Итоги.
18.40 Куклы.
18.55 "Улицы разбитых фонарей- II". "Раритет".
19.55 Итоги.
21.30 С.Сталлоне и К.Расселл в боевике А.Кончаловского "Танго и Кэш".
23.30 Итоги: Ночь после выборов.

"КУЛЬТУРА"

9.05 "Читая Библию".
9.15 "Аистенок".
9.40 "Старик Хоттабыч". Худ. фильм.
11.00 Мировая деревня.
11.25 Консилиум.
11.50 Фестиваль моноспектаклей. "Жить до страха и боли". По воспоминаниям Г.Бениславской о С.Есенине.
13.00 "Мой Эрмитаж".
13.30 Новости культуры.
13.45 "Цирк Умберто". 6-я серия.
14.40 "Зайка-зазнайка". Мультфильм.
14.55 Кино вчера и всегда.

"МОГИЛЕВ-1"

15.00 "Скарбы.Костюм". 1-я часть.
15.30 "Кутерьма в мире зверья". Мультсериал.
16.20 "Вождь краснокожих". Фильм-детям.
17.10 Мультфильмы.
17.30 "Блеф-клуб".
18.10 "Звездные следопыты". Телесериал.
19.00 Телемагазин.
19.10 "Тегеран-43". Детектив.
21.35 Астро-дайджест.
21.45 "Серьезное дело".Крим.фильм.

2 КАНАЛ

7.00 "Энергетический завтрак".
8.00—17.00 ТНТ.
17.00 "Поздравления".
18.00 Джойс Майер. "Жизнь в слове".
18.30 "Поздравления".
19.30 "Вий". Худ. фильм.
20.45 "Охотники. Хищная стая". Док. фильм.
21.30 Триллер "Убийцы".
23.40 MTV.

З НАГОДЫ ЮБІЛЕЮ

Валянцін Ермаловіч: "Маё жыцьцё – беларускі тэатар"

Сказаць так гэты чалавек мае ўсе падставы. Валянцін Ермаловіч, апантаны і няўрымсьлівы чалавек, вядомы жыхарам Магілёўшчыны ўжо больш за сорак гадоў. Па сабе ведаю: куды б не завітаў, дзе б ні апынуўся, абавязкова спаткаю чалавека, які зь ім знаёмы, яго бачыў ці чуў са сцэны. Па ўсёй Беларусі яго вучні, па ўсёй Беларусі – прыхільнікі яго таленту, па ўсёй Беларусі – супольнікі яго адраджэнскіх памкненьняў.

Гледзячы на Валянціна Іванавіча, нават ня верыцца, што яму ўжо 75. Можа толькі апошнія дні, калі прыйшла вестка аб трагічным сконе ў Менску брата Міколы, выдатнейшага гісторыка, рэзка дадалі Валянціну Іванавічу горычы і смутку ў вачах. Але наш карэспандэнт гутарыў зь юбілярам яшчэ да таго, як абрынулася на Валянціна Ермаловіча гэтае гора...

– Кажуць, каб лепей спазнаць чалавека, трэба пабываць у яго на радзіме. Згадайце, калі ласка, самы яркі успамін свайго дзяцінства.

– Мне ўсё часьцей і часьцей згадваецца бацькаў хутар. Наш дом, абсаджаны кіпарысамі, вішнямі, сьлівамі, ясенямі. Вясной, калі сад абліваўся квеценьню, гэта быў маляўнічы, райскі куточак. Добра памятаю той дзень, як пайшоў у школу. Работы дома – процьма, старэйшыя вучацца. Бацьку патрэбна была падмога, хоць бы за домам глядзець. Ён быў супраць таго, каб я ў школу пайшоў у сем гадоў. "Усё роўна ў школу пайду!" – крычу я і за дзьверы. Яму нічога не заставалася зрабіць, як са злосьці шпурнуць мне ўсьлед абутак. Думаю, што ў глыбіні сваёй душы бацька жадаў, каб навуку атрымаў і я, малодшы яго сын. Аднак у тую восень так склалася. Мае бацькі, Іван Іванавіч і Стэфаніда Юркаўна, былі самыя звычайныя беларускія сяляне. Працавітыя, яны трымаліся сваёй гаспадаркі, рабілі ўсё магчымае, каб жыць ня горш за суседзяў. І вось тая працавітасьць скараціла жыцьцё бацьку. Арыштавалі яго ў сумнапамятным, трагічным 1937-м. Растралялі ў Курапатах у 1938-м... Маці пражыла 94 з паловай гады. Дзякуючы ёй і мы выжылі, у людзі выйшлі. (Валянцін Іванавіч нейкі час маўчыць. Потым працягвае).

– Добра памятаю, як у 39-м хутаранцаў прымусова зганялі ў вёску Малыя Навасёлкі, якая пачыналася за нашым агародам. Як на добры розум, патрэбы ў тых пярэбарах не было ніякай. Аднак жа загад мусіў быць выкананы. Прыходжу гэта я з школы, гляджу, а на нашым даху арудуюць шэсьць чалавек. Разабралі яго і зьмыліся. Ня будзеш жа жыць у хаце бяз даху. Папрасіла маці швагроў, пераехалі да іх. У той час мае браты і сястра здабывалі сабе прафэсіі. Мікола вучыўся ў пэдінстытуце, Лявон – у электратэхнікуме, Марыя – у ФЗВ. На вёсцы застаўся толькі я з маці. Да вайны пасьпеў скончыць дзевяць клясаў. Марыў паступіць у тэатральную школу.

– Наколькі я ведаю, вайна ў вашым жыцьці пакінула значны сьлед.

– Я сваю вайну нашу з сабой. Дзевяць асколкаў і па сёньня сядзяць у маім целе. На зьмену надвор'я рэагуюць, хоць ваўком вый, нішто ўжо не дапамагае. Але пра вайну. Мікола праз моцную блізарукасьць на фронт ня быў узяты. Настаўнічаў у Мардовіі. Лявон падаўся ў партызаны. Быў падрыўніком. Ордэн Чырвонай Зоркі атрымаў яшчэ ў 1943 годзе. Я з маці і сястрой жыў у роднай вёсцы, быў сувязным. Да слова сказаць, у Малых Навасёлках жыло пяць партызанскіх сем'яў. У немцаў яны былі за заложнікаў. Партызаны паставілі на шашы, што вяла ў Койданава (*па-савецку Дзяржынск – аўтар*) міны. Немцы загадалі рэгулярна валакушамі прачэсваць дарогу. Стараста знайшоў выйсьце: у нас, маўляў, ёсьць партызанскія сем'і, вось няхай яны абясшкоджваюць дарогу. Што было рабіць? Прывязалі да каня валакушу, я браўся за повад і йшоў... Ішоў па дарозе, як па лязу вострага нажа. Але пранесла. Пасьля вызваленьня трапіў на фронт. Быў чатыры разы паранены. Пасьля першага раненьня (10 верасьня 1944г.) дахаты прыйшла пахавальная, у якой паведамлялася, што радавы Валянцін Ермаловіч загінуў сьмерцю храбрых і пахаваны у брацкай магіле ў 200 мэтрах ад хутара Чары Ломжанскага раёна Беластоцкай вобласьці. Пасьля гэтага я быў яшчэ двойчы паранены: у Прусіі і 17 красавіка каля Бэрліну. Вайна, як бачыш, добранька мяне падзіравіла.

– Калі пачалося зьдзяйсьненьне юнацкай мары стаць акторам, адразу пасьля вайны?

– Не. Вярнуўшыся з фронту, пайшоў у дзясятую клясу. А далей нацэліўся на юрфак унівэрсытэта. Хацеў быць пракурорам, каб сілай закона змагацца з рознай сваволяй. І дакумэнты падрыхтаваў. Аднак трэба ж было завітаць у вясковую бібліятэку, і трэба ж было пацягнуцца да "ЛіМа". А там якраз абвестка: "Тэатральна-мастацкі інстытут аб'яўляе прыём абітурыентаў". Прызнаюся, я і ня ведаў, што ў Менску ёсьць такая вучэльня! Яшчэ да вайны марыў аб тэатральнай школе. А тут – інстытут! Сябрам сваім, зь якімі зьбіраўся "ашчасьлівіць" юрфак, кажу: "Хлопцы, пайду ў акторы". Яны паглядзелі на мяне як на дзівака.

Вучыўся я ў найвыдатнейшых майстроў беларускае сцэны – Міровіча, Саньнікава, Арлова. Гэта былі ня проста добрыя, шчырыя, адданыя сваёй справе людзі, а патрыёты Беларусі.

– Чаму ўсё ж сялянскі юнак з Койданава захацеў стаць акторам?

– А, мусіць, мая душа такая. Памятаю, калі вучыўся ў трэцяй клясе, настаўнік Якаў Лук'янавіч Балашэвіч прапанаваў мне на школьным канцэрце прачытаць "Першыя заробкі" Коласа. Не магу сказаць, якім атрымалася тое чытаньне, але ўсе хвалілі маё выступленьне. Наогул, у тыя часы людзі вельмі захапляліся самадзейнасьцю, ладзілі спэктаклі ледзь ня ў кожнай вёсцы. Бацькаў брат Іосіф, мой старэйшы брат Мікола зьбіраліся па вечарах у нашай хаце, развучвалі п'есы. Здаецца, мая першая сур'ёзная роля – Марыська ў "Пінскай шляхце". Ставіла яго наша сямейная трупа. Мікола граў Кручкова, Лявон – Пратасавіцкага, а ролю Марыські павінна была выконваць наша сястра. Але калі ёй сказалі, што па ходу дзеяньня трэба цалавацца, – наадрэз адмовілася ўдзельнічаць. Я ўсё гэта чуў і прапанаваў: даручыце мне сыграць Марыську. Зрабіў сабе шыкоўны парык... І ўжо калі ставілі "Пінску шляхту" ў вясковым клюбе, пасьля спэктаклю адзін вясковы дзядзька ўсё ламаў сабе галаву: "Усіх актораў пазнаў, чые яны, а вось дзяўчынку, хоць трэсні, не распазнаў". Гэта таксама падахвоціла мяне да тэатральнай справы.

У сёмай клясе сам напісаў невялічкую п'есу. Яе нават паставілі на школьнай сцэне. Назва ўжо забылася, але помню, што пра шпіёнаў. Тады ж была суцэльная шпіёнаманія. Вяскоўцаў рэгулярна прымушалі прачэсваць лес. Ня помню, праўда, каб хоць аднаго якога шпіёна злавілі. Моцна ўразіў мяне спэктакаль купалаўцаў па п'есе Крапівы "Партызаны", на які мяне спэцыяльна свазіў у сталіцу Мікола.

– Дзе апынуліся пасьля тэатральнай вучобы?

– Тое было ў 50-м. Чатыры гады працаваў у Пінскім драмтэатры. Выконваў ролі характарныя, камэдыйнага пляну. Але ў тым жа тэатры давялося стварыць і вобраз Пётры з "Апошніх" Горкага. Роля – драматычная, трагедыйная. Атрымалася.

Па ліквідацыі Пінскае вобласьці трупа перабралася ў Магілёў. Яшчэ два гады быў акторам. А ў 1956-м запрасілі на працу ў Магілёўскае культасьветвучылішча, дзе выкладаў рэжысуру да 1985-га. Адначасова, каб лепей вывучыць самадзейнасьць, стварыў тэатральны калектыў на шаўковай фабрыцы. Неўзабаве ён атрымаў званьне народнага. Узначальваў трупу Краснапольскага тэатра – Аляксей Пысін прасіў (*паэт і журналіст "Магілёўскай праўды" А.Пысін родам з Краснапольшчыны – аўтар*). Пяць гадоў працаваў у Бялынічах рэжысэрам-пастаноўшчыкам у народным тэатры юнага гледача. А свой першы спэктакаль як рэжысэр паставіў у культасьветвучылішчы па п'есе Коласа "Забастоўшчыкі". А ўсяго зрабіў каля паўтары сотні спэктакляў. Больш за ўсё запомніліся спэктаклі па п'есах малавядомых драматургаў. Магілёўскі журналіст Іван Ісачанка, сьветлая яму памяць, напісаў п'есу "Мурын Бор" – пра вядомае Крычаўскае народнае паўстаньне. Ён здаў твор у тэатар, але п'есу ня ставілі – на двары былі сямідзесятыя гады. Я зацікавіўся драматургам, разам зь ім зрабілі яшчэ адзін варыянт. Атрымаўся добры спэктакаль. У далейшым паставіў спэктаклі яшчэ па двух п'есах Ісачанкі.

З "Гаўрошамі Брэсцкай крэпасьці" Алеся Махнача адбывалася тое ж самае. Першая пастаноўка гэтага спэктакля належыць мне. Драматургу Алесю Петрашкевічу прафэсійны тэатар ледзь увогуле не адбіў ахвоту пісаць. Патрапіў неяк на ягоную п'есу "Адкуль грэх, адтуль і збавеньне". Аўтар для мяне на той час быў зусім незнаёмы. П'еса спадабалася. Праз Алеся Махнача запрасіў Петрашкевіча на прэм'ерны паказ яго спэктакля, які я паставіў з навучэнцамі культасьветвучылішча. Прыехаў ён і адразу да мяне з пытаньнем: "Дзе ўзялі п'есу"? "У Доме творчасьці", – адказваю. "А які варыянт? Я ж п'есу гэтую перапісваў незьлічоную колькасьць разоў! А купалаўцам усё не падыходзіць..." Пасьля спэктакля, а прайшоў ён удала, Алеся паклікалі на сцэну. І там ён пакляўся прылюдна, што стане драматургам. І стаў. А маглі б яго страціць. Пазьней у Бялыніцкім тэатры юнага гледача я паставіў новую п'есу Петрашкевіча "Дагарэла сьвечачка". Таксама першым.

– Кажуць, у Магілёве існуе тэатар Валянціна Ермаловіча?

– Не зусім правільна. У магілёўскай гарадзкой радзе ТБМ я адказваю за прапагандысцкую работу. А тэатар, па майму глыбокаму перакананьню, самы лепшы агітатар і прапагандыст. Пры гарадзкім цэнтры культуры і адпачынку была створаная тэатральная студыя, якую калі-нікалі называюць яшчэ і тэатрам Ермаловіча. Паставілі мы 18 спэктакляў. Сярод іх "На чорных лядах" паводле апавяданьня В.Быкава, "Пан-міністар" Ф.Аляхновіча, "П.С.Х." Л.Радзевіча, "Хто сьмяецца апошнім" К.Крапівы, "Стогны душы" па трох аднаактоўках М.Гарэцкага, "Пінскую шляхту" Дуніна-Марцынкевіча, "Калізэй" Матукоўскага, а таксама твор Рудына "Камэдыя пра нешчасьлівага селяніна Дзёмку, яго жонку Маланку, жыда Давіда і Чорта, які страціў сэнс існаваньня". Дарэчы, гэты спэктакаль мы вазілі ў Слуцак на фэстываль "Тэатральныя скрыжаваньні". Узялі прыз першай ступені, а актор Міхась Бацэвіч, які граў селяніна Дзёмку, быў адзначаны дыплёмам за лепшае выкананьне мужчынскай ролі.

Згадаю яшчэ і монаспэктаклі: "Полымя каханьня" паводле паэмы Л.Рублеўскай, "Зязюля" С.Законьнікава, "Жыціе Еўфрасіньні Полацкай"...

– Вы ўвесь час працуеце на нацыянальнае адраджэньне...

– Так. Гэта – патрэба душы. Я меў шчасьцейка нарадзіцца на зямлі крывічоў. У ваколіцах мае роднае вёскі шмат курганоў, людзі апавядаюць мноства цікавых легендаў. У Навасёлках жыў Казімер Кастравіцкі – актыўны ўдзельнік паўстаньня Каліноўскага. Яго сын, знакаміты Карусь Каганец, хоць і нарадзіўся ў халоднай Сібіры, ды не адрокся матчынай мовы, стаў беларускім пісьменьнікам і, дарэчы, адным з заснавальнікаў Беларускай Сацыялістычнай Грамады.

Малым я на ўласныя вочы бачыў хатку дзядзькі Каруся. Пахаваны ён на нашых могілках. Мае дзядзькі, бацькаў і матчын браты, закончылі Нясьвіскую настаўніцкую сэмінарыю, заўсёды размаўлялі толькі па-беларуску, ды мама з татам таксама карысталіся беларускімі словамі.

Старэйшы брат Мікола з малых гадоў маіх заразіў беларушчынай і ўвесь час падахвочвае да гэтай нялёгкай і высакароднай працы. Не магу не прыгадаць і Аляксея Пысіна.

– Вучняў сваіх вы таксама заразілі беларушчынай?

– Сапраўдны работнік нацыянальнай культуры проста абавязаны быць патрыётам Радзімы. Бяз гэтага нельга. Іначай страчваецца сэнс усяе твае работы. А беларуская мова дазваляе чалавеку ў поўнай меры раскрыць свой талент. Я магу ў пацьвярджэньне гэтаму прывесьці мноства прыкладаў. Вось хоць такі. Згадваю аднаго свайго вучня з культасьветвучылішча, вядомага цяпер работніка культуры Міколу Макарцова. Памятаю яго яшчэ з уступных іспытаў. Вясковы хлопец. Скаваны нейкі. Вершы чытае па-расейску. Ня ведаю, як зь ім быць. Пытаюся: "А па-беларуску вы можаце што-небудзь прачытаць?" "Магу", – адказвае. І яго нібыта сьвятой вадою акрапілі. Во што значыць свая, родная мова! Пазьней Мікола стаў апантаным зьбіральнікам фальклёру, стварыў ансамбль "Жалейка", закончыў асьпірантуру.

– Валянцін Іванавіч, што ў плянах? Чым зьбіраецеся парадаваць гледачоў?

– Ніхто не паставіў пакуль "Жартаўлівага Пісарэвіча" Максіма Гарэцкага. Падбіраю актораў. Ёсьць у Петрашкевіча цікавая п'еса. Новая. "Інтэлігенты" называецца. Надрукаваная толькі ў "Нашым слове". Думаю і яе паставіць. На большае пакуль не захмахваюся. Рыхтую сабе замену. Хачу каб наш тэатар узначаліў Міхась Бацэвіч. Трыццаць пяць гадоў шчыруе ў тэатральнай самадзейнасьці. Зараз надзвычай актыўны ён і як рэжысэр. Нядаўна паставіў "Прымакоў", "Парог". А я колькі змагу буду дапамагаць, ды й сам выходзіць на сцэну. Гэта жыцьцё маё, Беларускі тэатар...

Гутарыў Міхась КАРПЕЧАНКА

P.S. ...Адначасова з юбілейнымі віншаваньнямі рэдакцыя "ТМ" выказвае Вам, Валянцін Іванавіч, спачуваньне ў сувязі з трагічнай стратай брата. Верым, што Вы пераадолееце і гэты, далёка ня першы на Вашым жыцьцёвым шляху іспыт...

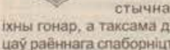
ПАВЕДАМЛЯЮЦЬ НАШЫ КАРЭСПАНДЭНТЫ

...зь Бялынічаў

Герба ня мае

Зараз на тэрыторыі раёна дзейнічаюць 7 аптэк і 17 аптэчных пунктаў. Як і ўсе бюджэтныя арганізацыі, яны адчуваюць фінансавы голад. З пачатку году яны ўжо ўзялі ў якасьці пазыкі разнастайных лекаў больш як на 3 мільёны новых рублёў. Каб "выжыць" усе вясковыя аптэкі, што месьцяцца ва ўласных будынках, пераедуць у калгасна-саўгасныя канторы, сельвыканкамы, бальніцы й г.д., дзе ім выдзяляць па пакойчыку. Такім чынам плянуецца зэканоміць сродкі, што трацяцца на ўтрыманьне аптэчных памяшканьняў.

...з Шклова

Напярэдадні 8 сакавіка мясцовыя ўлады ўзгадалі аб былых працаўніцах раёну, якія зьяўляюцца Героямі (ці гераінямі?) сацыялістычнае працы. У іхны гонар, а таксама для пераможцаў раённага спаборніцтва сярод даярак і зборшчыц малака, быў наладжаны сьвяточны канцэрт. Уручаліся граматы й каштоўныя падарункі. У сваім выступе намесьнік старшыні райвыканкама В.Гузаў шмат казаў пра напал сацыялістычнага спаборніцтва, у якога яшчэ шмат рэзэрваў.

Адбылося паседжаньне раённай грамадзкай камісіі па падрыхтоўцы мерапрыемстваў да Дня Волі – 25 сакавіка, і да чарговых угодкаў наданьня Шклову ў 1762 годзе Магдэбурскага права. Плянуецца ажыцьцявіць шэраг мерапрыемстваў, у тым ліку й выпусьціць адпаведныя сьвяточныя буклеты.

...з Глуску

Некалькі тыдняў у шматпавярхоўках райцэнтра няма гарачай вады. Узімку яна бывала хаця б па выходных. Цяпер жа на падагрэў няма паліва. Ацяпленьне ў кватэрах пакуль ёсьць.

Група грамадзянаў падала дакумэнты на рэгістрацыю раённага прадстаўніцтва Беларускага Хэльсінскага камітэта. Гэтая праваабарончая арганізацыя карыстаецца ўсё большай вядомасьцю і аўтарытэтам. Дагэтуль абаронай правоў чалавека ў раёне займаўся грамадзкі Клюб выбаршчыкаў. Аднак збольшага па сілах яму была прапагандысцкая праца. Цяпер глушчане спадзяюцца на прафэсійную дапамогу ў абароне сваіх правоў у судах, міліцыі, дзяржаўных установах. Відаць, патрэба ў тым будзе, бо глыбінка ўсё часьцей нагадвае пра сябе акцыямі сацыяльнага і палітычнага пратэсту.

Раён актыўна нарыхтоўвае хваёвую зеляніну, каб было чым дакарміць да лета калгасную жывёлу. Да гэтай адказнай справы ўсё часьцей прыцягваюцца доктары і іншы мэдычны пэрсанал, супрацоўнікі бібліятэкаў, установаў культуры, школьнікі – усе тыя, каму, па меркаваньні ўлады, няма чаго рабіць на сваіх працоўных месцах. А тое і праўда: ратаваньне жывёлы значна важнейшае.

Міхась БАЛІНСКІ, Аляксандар ШЧАРБАК, Ігар КІРЫН

ДА ДНЯ ВОЛІ

"Асобны атрад" у філятэліі

абарот паступілі маркі адноўленай Рэспублікі Беларусь. На сёньня іх налічваецца болей за 200 найменьняў. Аднак абазнаныя ў гэтай справе людзі ведаюць, што гісторыя беларускіх марак у XX стагодзьдзі распачалася нашмат раней – у 1917-20г.г. Існуе некалькі выпускаў беларускіх марак, якія прыцягваюць увагу гісторыкаў,

краязнаўцаў, калекцыянэраў ды ўсіх тых, каму не абыякавая беларуская спадчына.

Асобнае месца займае сэрыя беларускіх марак пад назвай "Асобны атрад. БНР". Спэцыялістам пакуль не ўдалося адшукаць дакумэнты, якія б пацьвярджалі паўнавартаснае паштовае абарачэньне гэтых марак. Аднак яны маюць высокую паліграфічную і мастацкую якасьць, што, безумоўна, дадае цікавасьці да іх саміх й іхняга паходжаньня.

Сэрыя паштовых марак зь пяці наміналаў была выпушчана ў лютым-сакавіку 1920 г. у зубцовым і беззубцовым варыянтах, на белай паперы. Марка наміналам 5 капеек – зялёнага колеру, 10 капеек – чырвонага, 15 капеек – фіялетавага, 50 капеек – цёмна-блакітнага й наміналам 1 рубель – бурага колеру. Надрукаваныя яны былі ў Латыскай дзяржаўнай друкарні ў Рызе. Аўтарам выступіў знакаміты графік-мастак Рыхард Зарыньш. Да 1917 г. ён працаваў у Экспэдыцыі па нарыхтоўцы дзяржаўных папераў у Пэтраградзе, дзе быў аўтарам эскізаў некалькіх сэрыяў паштовых марак Расейскай імпэрыі.

На ўсіх пяці марках нашай сэрыі – адзін малюнак: маладыя сяляне, хлопец і дзяўчына, сядзяць на лаўцы ля плота. На абодвух – нацыянальныя строі. Дзякуючы ўнікальнай кнізе Міхася Раманюка "Беларускае народнае адзеньне" мы можам сьцьвярджаць, што гэтыя строі апраналі жыхары Магілёўшчыны. Гэта пацьвярджаецца й тым, што маркавы малюнак вельмі падобны на гравюру Гарнэна, якая была зьмешчаная ў трэцім томе выданьня "Живописная Россия" (1882 г.) пад назвай "Тыпы Магілёўскай губэрні".

У параўнаньні з тым малюнкам Зарыньш зьмяніў наклон дзявочай галавы, дадаў вышыванку на кашулі й больш выразна прамаляваў фон – траву, веткі дрэваў. Гэта было выклікана, безумоўна, тым, што малюнак на марцы – не ілюстрацыя ў кнізе й ягонае выкананьне не падпарадкоўваецца дзеяньню іншых мастацкіх законаў. Ня цяжка заўважыць і тое, што Зарыньш здолеў лепш за Гарнэна зрабіць

Мяркую, што гэта сьведчаньне большай таленавітасьці латыскага мастака.

Што тычыцца падзеяў, непасрэдна зьвязаных з выпускам гэтых марак, то тут сярод спэцыялістаў назіраюцца рознагалосьсі. Надпіс "Асобны атрад" сьведчыць аб тым, што маркі выпускаліся для беларускага вайсковага фармаваньня на чале з генэралам Булак-Булаховічам. 20 студзеня 1920г. генэрал разам з сваімі байцамі быў прыняты ў склад войска Беларускай Народнай Рэспублікі. Гэта адбылося ў Латвіі, пасьля паразы арміі Юдзеніча ад бальшавікоў. 14 сакавіка таго ж году асобны атрад Булак-Булаховіча – менавіта так ён стаў называцца – перабазаваўся ў Берасьце. Вось за гэты прамежак часу і быў задуманы паштовы маркавы выпуск. Замову на яго даваў старшыня Беларускай вайсковай камісіі ў Латвіі Кастусь Езавітаў. Такім чынам, выпуск задумваўся дзеля патрэбаў ваенна-палявой пошты. Хутчэй за ўсё, з прычыны спазьненьня выпуску, байцы беларускага войска не пасьпелі выкарыстаць гэтыя маркі.

Што да самога характару падоб-

нага выпуску паштовых марак, дык тут ніякае навіны няма. У Грамадзянскую вайну маркі выпускалі арміі Дзянікіна, Урангеля, Калчака, падразьдзяленьні атаманаў Сямёнава, Пятлюры й г.д. Аднак да сёньня дакумэнтаў аб стварэньні ці існаваньні ваенна-палявых установаў у войску БНР ня знойдзена. Сярод калекцыянэраў няма ніводнага, хто б валодаў бясспрэчным паштовым адпраўленьнем з гэтымі маркамі. Усе яны маюць штэмпель з надпісам: "АСОБН. БЕЛАРУСК. АТРАД / ПАЛЕВАЯ КАНТОРА" і адну дату – 17.04.20г. На той час беларускага войску ў Латвіі ўжо не было. Да таго ж усе вядомыя паштовыя адпраўленьні напісаныя адным чалавекам.

Такім чынам, хутчэй за ўсё бліскучы па выкананьню й афарбоўцы паштовы выпуск марак БНР так і не дайшоў да прамога прызначэньня. Але многія дзесяцігодзьдзі ён выкарыстоўваўся ў прапагандысцкіх мэтах беларускай эміграцыяй. Дзеля гэтага было зроблена й некалькі паўторных выпускаў. На жаль, высокая якасьць марак заўсёды прыцягвала вялікую колькасьць махляроў, якія нарабілі шмат падробак.

Вось жа сёньня мы можам канстатаваць, што гісторыя марак "Асобнага атраду БНР" далёка ня скончаная.

Уладзімер ЗАРЭМСКІ

Польшча

У Польшчы на працягу бліжэйшых 5 месяцаў павінна быць падрыхтаваная стратэгічная праграма разьвіцьця краіны, мэта якой – стварэньне прывабнага і цэласнага іміджу Польшчы як стабільнай і сучаснай дзяржавы, маючай значны гаспадарчы і турыстычны патэнцыял, багатыя традыцыі і культуру.

На імідж Польшчы цяпер станоўча ўплываюць яе эканамічныя посьпехі. Напрыклад, аналітычная служба вядомага міжнароднага часопіса "The Economist" лічыць, што ў бліжэйшыя гады гэтая краіна будзе ўтрымліваць лідэрства сярод краін Цэнтральнай і Усходняй Эўропы па тэмпу росту валавага нацыянальнага прадукту. Паводле ацэнак экспэртаў гэтага часопісу, рост ВНП напрыканцы 2000 года дасягне 5,2%, а на працягу 2000-2004 гадоў будзе ўтрымлівацца ў сярэднім на ўзроўні 5%. Паколькі ў краінах Эўрапейскага Зьвязу – галоўнага экспартнага партнэра Польшчы – чакаецца эканамічны пад'ём, то прагназуецца рост экспарту тавараў і паслуг – на 8,5-11%, а таксама рост замежных інвэстыцыяў – на 7,8-8,5 мільярда даляраў ЗША штогод.

З БЛІЗКАГА ЗАМЕЖЖА

Літва

У Літве даражэе бэнзын. У адказ на гэта 80% жыхароў краіны гатовыя на працягу некалькіх дзён байкатаваць бэнзазапраўкі.

Падаражаньне выкліканае адпаведным ростам цэнаў на нафту ў сьвеце. Калі гэтая тэндэнцыя захаваецца на працягу некалькіх тыдняў, то паводле прагнозаў вытворцаў кошт 95-га бэнзыну ў красавіку будзе большы чым тры літы (0,75 USD) за литар. Спажыўцы патрабуюць ад ураду Літвы зьніжэньня акцызаў на паліва, зьмяньшэньня падатку на дададеную вартасьць з 18% до 9%. Яны намерваюцца з 28-га по 30-е сакавіка байкатаваць бэнзазапраўкі.

Літоўскі ўрад уводзіць падатак на радыё і тэлевізію дзеля выратаваньня Літоўскай дзяржаўнай тэлекампаніі.

Кампанія гэтая ўжо ня першы год балянсуе на мяжы банкруцтва. Новы падатак пачнуць браць з 1 студзеня 2001г. Спачатку ён будзе, як чакаецца, сымбалічным – па аднаму літу ў месяц, але зь цягам часу складзе 4-5 літы. Такім чынам, Літва стане першай балтыйскай краінай, якая ўвядзе эўрапейскую практыку ў гэтай галіне. Атрыманыя сродкі дазволяць самім спажыўцам фінансаваць тэлекампанію. Як лічаць тыя, хто ініцыяваў увядзеньне новага падатку, гэта дазволіць таксама скараціць рэклямны час на тэлевізіі. Магчыма, аб'ём рэклямы на дзяржаўным тэлеканале будзе вызначаны заканадаўствам.

Эстонія

У горадзе Нарва адбыўся чарговы сход Саюза расейскіх грамадзянаў. На павестцы дня былі выбары прэзыдэнта Расеі.

На сход сабраліся каля 400 актывістаў старога ўзросту. Выпучаныя выступоўцы заклеймілі ганьбай усіх дэмакратычных кандыдатаў і выказаліся аднагалосна за свайго абраньніка – камуніста Зюганава. Адзін з выступоўцаў паведаміў, што сапраўдны Ельцын памер у 1996 годзе. Абапіраючыся на гэтую заяву, ён абвінаваціў сёньняшняе кіраўніцтва Расеі ў хлусьні і здрадзе. Іншыя актывісты надалі Пуціну "званьне" Ельцын-2.

Паводле паведамленьняў інфармацыйных агенцтваў

МАСТАЦКАЯ ІМПРЭЗА: ФОТАПРАЦЯГ

Мінулым разам ("ТМ" №9) мы абяцалі свой тэкставы расповяд пра інтэлігентнасьць і цеплыню мастацкай імпрэзы у "Коле сяброў" падмацаваць фотарэпартажам.

Вось гэтыя здымкі, што неабвержана пацьвярджаюць: жыць трэба цікава, у гармоніі душы і навакольля, прыстойнасьці і сяброўства. Любая, самая кароткая сустрэча з Мастацтвам падвышае чалавека і адорвае яго хаця б хвілінамі ўнутранай раўнавагі, душэўнага спакою і сьветлых думак...

Жыцьцё наша бягучае зусім не пра тое. На жаль. Але ж ці ня мы самі і ёсьць нашае жыцьцё? Мастацтва, дарэчы, толькі на гэтае пытаньне і шукае адказу...

Фота А. Ліціна, В. Цурпанава

Ці будзе ў Магілёве Ўнівэрсытэт?

Пытаньне "сапраўднасьці", што досыць востра паўстала перад нашым Дзяржунівэрсытэтам яшчэ ў 1998 годзе (адразу пасьля зьмены шыльдаў "МДПІ" на "МДзУ"), апошнім часам набыло яшчэ большую вастрыню.

Клясычны ў сучасным разуменьні ўнівэрсытэт павінен мець пэўны шэраг факультэтаў: гістарычны, філялягічны, фізыка-матэматычны, юрыдычны, эканамічны, мэдычны, журналісцкі, замежных моваў ды інш. Што тычыцца першых трох у пазначаным сьпісе, то зь імі ў МДзУ усё як мае быць: і база ёсьць, і кадры. Балазе, гэтым факультэтам споўнілася ўжо больш за 50 год кожнаму. А вось новастворанныя факультэты – эканамічны, які мае пакуль толькі два курсы студэнтаў, і юрыдычны, што працуе першы год, – ані ўзростам, ані базай, ані кадрамі пахваліцца ня могуць. У прыватных размовах можна часьцяком пачуць даволі нестаноўчыя адозвы наконт узроўню выкладаньня на гэтых факультэтах. І ня дзіўна, бо каб штосьці са збана выпіць, трэба, як вядома, нешта сьпярша туды наліць. А раптоўнае зьяўленьне гэтых уяўных факультэтаў можа сьведчыць не пра што іншае, як пра мітусьлівае імкненьне кіраўніцтва навучальнае ўстановы як-кольвек, хоць звонку, адпавядаць новай шыльдзе – "унівэрсытэт". Відаць, ня трэба казаць, да чаго можа прывесьці такая павярхоўная экстэнсыўная палітыка.

На шляху замацаваньня статуса "сапраўднага" унівэрсытэта да нядаўняга часу чакалася адкрыцьцё цэлага шэрагу новых факультэтаў, напрыклад, журналісцкага й славянскага на базе філфаку. Але там, на філфаку, здаецца, усё ж такі глядзяць праўдзе ў вочы: "Гэта ўсё пакуль неажыцьцяўляльнае праджэкцёрства, – кажа дэкан Я.Клімуць. – Максымум, што мы можам сабе зараз дазволіць, гэта стварыць толькі дадатковую прафэсію: рэдактар тэкстаў".

Падсумоўваючы напісанае, адзначым два шляхі вырашэньня праблемы. Першы відавочны: калі, не імкнучыся да вонкавай "сапраўднасьці", ВНУ эвалюцыйна будзе назапашваць базу для свайго пашырэньня. Гэта цяжка й марудна. Але ў ідэале пажадана.

Другі шлях хуткі, але непажаданы. Справа ў тым, што ўвосень у МДзУ чакаецца паўторная атэстацыя. Калі ўнівэрсытэт яе не вытрымлівае, то губляе свой статус і робіцца пэдінстытутам. Пры гэтым, зразумела, зьнікаюць вышэйпазначаныя праблемы. Зрэшты, некаторыя рэчы пачынаюць называцца сваімі імёнамі.

Аляксей АЛЕКСАНДРОВІЧ

ЮБІЛЕЙНАЯ ІМПРЭЗА НЯДЗЕЛЬНАЙ ГАБРЭЙСКАЙ ШКОЛЫ

Не затушыць бы сьвечку назаўжды

Сьвята прайшло ўрачыста, кранальна і весела. А разам з тым для дарослых удзельнікаў імпрэзы – не бязь лёгкага настрою самоты і журбы. Таму было некалькі прычынаў. Прыкладам, што акрамя смутку магла выклікаць гістарычная ўзгадка пра тое, што паводле перапісу 1913 году палова насельніцтва Магілёва былі габрэямі, а ідыш за родную мову вызнавалі 49% людзей гэтай нацыянальнасьці. Зразумела, былі адпаведныя школы, месцы адпачынку, дзе гутарылі пра жыцьцё, дзейнічалі сынагогі. Існаваў свой багаты пласт нацыянальнай культуры, якая ўзбагачалася ад перапляценьня з культурай беларускай і ў сваю чаргу ўзбагачала яе... Цяпер у горадзе доля габрэйскага насельніцтва менш за 1%. Акрамя нядзельнай школы – натуральна, не праграмнай і афіцыйнай, а грамадзкай – нічога габрэйскага не засталося. А разам з гэтым шмат чаго зьнікла і беларускага. Вось такая відавочная і пераканаўчая дыялектыка: не паважаеш сваю культуру – ня будзеш мець ніякай...

Зараз у школе каля 200 навучэнцаў самых розных узростаў. Тут вывучаюць родную мову, гісторыю Ізраілю, танчаць і сьпяваюць. Юбілейная імпрэза і была, калі сказаць шчыра, канцэртам, які далі сваім бацькам і настаўнікам таленавітыя навучэнцы. А спачатку гарадзкая капэла Сяргея Лішчанкі вітала ўсіх гімнам Ерусаліму і мяшанкай зь беларускіх песень. Абодвум творам, дарэчы, зала падпявала з аднолькавым энтузіязмам.

Многія прысутныя з хваляваньнем выслухалі гукавае вітаньне першай дырэктаршы нядзельнай школы Розы Фарбэр, якая даслала яго з Чыкага, дзе жыве апошнія тры гады. І ўсе з радасьцю і хваляваньнем успрынялі вітальнае слова аташэ па культуры Ізраільскай амбасады ў Беларусі спадарыні Фрыды Галь.

На жаль, афіцыйная гарадзкая ўлада не знайшла часу і адпаведна вітальных словаў на адрас юбіляраў. За імпрэзай маўкліва наглядала, магчыма, па сваёй ініцыятыве, самая дробная па службоваму рангу чыноўніца ўпраўленьня культуры. Між іншым менавіта гэтая "дэталь" выклікала ўва многіх удзельнікаў і гасьцей імпрэзы меркаваньне аб тым, што зараз, у нашыя дні "славяна-расейска-беларускага яднаньня" адчыніць такую школу ніхто б не дазволіў...

Былі на імпрэзе сьлёзы гонару за сваіх дзяцей і цёплыя ўспаміны аб першых кроках нядзельнай школы, якой многія абавязаныя сваім вяртаньнем да нацыянальных каранёў і вытокаў, засваеньнем першых словаў роднай мовы і першых ведаў з нацыянальнай гісторыі, далучэньнем да творчасьці.

Дарэчы, насамрэч ніхто ў школе не цікавіцца нацыянальнасьцю дзяцей і дарослых наведвальнікаў. Яна адчыненая для ўсіх, хто жадае пашырыць свае веды ў лінгвістыцы, удасканаліць свае таленты і здольнасьці ў музыцы ці сьпевах, у танцах і маляваньні. Гэты нядзельны асяродак культуры і адукацыі трымаецца на людзкім братэрстве і павазе да ўсяго, што канкрэтныя людзі вызнаюць за важкае і вартаснае для саміх сябе.

...Хацелася б, як гаворыцца, дажыць як меней да наступнага дзесяцігадовага юбілею і пабачыць, як дзеці весела і радасна будуць задуваць на сьвяточнай выпяканцы ўдвая большую колькасьць сьвечкаў, чым гэта было ў мінулую нядзелю.

Алена БАРЫСАВА
Фота Аляксандра Ліціна

ШАХМАТ КУТ МІХАСЯ БУЛАВАЦКАГА

СУСТРЭЧА IV

У конкурсе разгараецца барацьба. Віктар Марчанка і Аляксей Кіслоў даслалі поўныя і правільныя разьвязаньні двух апошніх заданьняў, назваўшы прозьвішча аўтара эцюдаў, за што атрымоўваюць па 5 балаў і яшчэ па аднаму балу за мову. У разьвязаньнях Вольгі Вусікавай разглядаюцца ня ўсе значныя варыянты, таму яна атрымоўвае на 2 балы менш за кожнае заданьне. Астатнім прапануем азнаёміцца з разьвязкамі эцюдаў вядомага чэскага шахматыста Рыхарда Рэці.

У заданьні 3 патрабавалася знайсьці для белых нічыю пры іх ходзе ў пазыцыі: Кh8, Пс6 (белыя); Ка6, Пh5 (чорныя).

1.Кg7 *h4*. 2.Кf6 Кb6. 3.Ке5! (дыяганальнымі хадамі белы кароль набліжаецца да абедзьвюх пешак). Цяпер калі чорныя паб'юць пешку *с6*, то белы кароль дагоніць чорную пешку, а на ход 3... *h3* будзе 4.Кd6 і белая пешка праходзіць у гетманы. Клясычная канцоўка!

У заданьні 4 таксама трэ было знайсьці нічыю для белых у пазыцыі Кf8, Пе6 (белыя); Ка7, Ае2, Пg6 (чорныя). Разьвязвае эцюд ужо вядомы вам прыём Рэці – дыяганальны рух караля: 1.Ке7! *g5*. 2.Кd6 *g4*. 3.*е7* Аb5 4.Кс5 Ае8 (не дапаможа і 4...Ка6). 5.Кd4 і кароль даганяе чорную пешку; а на яе абарону афіцэрам адбудзецца *е8*Г з разьменам пешак. Нічыя.

Такім чынам, на сёньня маем такі расклад:

1.А.Кіслоў – 19;
2.В.Марчанка – 18;
3.В.Вусікава – 14;
4.К.Аўраменка – 2.

(Нагадваем, што для атрыманьня двух прызоў патрэбна ня менш чым пяць удзельнікаў – гл. умовы конкурсу ў "ТМ" № 4).

А цяпер – наступныя два заданьні.

ЗАДАНЬНЕ 5

Белыя: Ке3, Ве2 (2).
Чорныя: Кh2, Пh3 (2).
Белыя пачынаюць і перамагаюць.

ЗАДАНЬНЕ 6

Белыя: Кf7, Тg7 (2).
Чорныя: Кf1, Пf2, Пh5 (3).
Белыя пачынаюць і дамагаюцца нічыёй.

Кошт правільных разьвязкаў кожнага эцюда – 4 балы (+1 бал за прозьвішча аўтара).

Чакаем адказаў да 29 сакавіка на адрас: ***212030, Магілёў, а.с.3***.

Нагадваем беларускія назвы шахматных фігур: *кароль* (**К**), *гетман* (**Г**), *тура* (**Т**), *афіцэр* (**А**), *вершнік* (**В**), *пешка* (**П**). Чамусьці пешку пры скарачэньні падаюць маленькай літарай у той час, як іншыя фігуры традыцыйна скарачаюць вялікай. Думаецца, што гэта несправядліва ў дачыненьні да галоўнага ваяра шахматнай барацьбы. Надалей мы будзем і пешку скарачаць вялікай літарай.

Адзін з чытачоў зрабіў цікавую заўвагу наконт назваў. Паколькі ў Беларусі ніколі не было ні сваіх каралёў, ні цароў, то й шахматнага караля ён прапануе называць князем. Гэта дастасоўваецца да замены ферзя на гетмана. Нібыта слушна?

А.Кіслоў, як высьветлілася, дасылаў і разьвязак другога заданьня, але пошта не данесла яго да нас. Цяпер гэта можна патлумачыць. Калі на капэрце акрамя індэкса, горада і абанэнцкай скрыні вы дададзіце "рэдакцыя" ці "Тыднёвік" ці яшчэ што-небудзь, то вы ствараеце для пошты праблему, бо вышэйназваны адрас – гэта не адрас рэдакцыі. Натуральна, што ў гэтым выпадку дастаўка не гарантуецца. І апошні ліст Аляксея толькі выпадкова патрапіў да нас. Калі ласка, пішыце на капэрце **толькі** тое, што вышэй падкрэсьлена.

Аляксей выбачаецца за недасканаласьць сваёй беларускай мовы, бо ён нядаўна пераехаў у Магілёў з Расеі і яшчэ не засвоіў яе. Гэта зусім не бяда, Аляксей. На вялікі жаль, роднай мовай не валодаюць сёньня (нават на такім узроўні, як у цябе) і шмат хто зь мясцовых беларусаў. У прынцыпе, тут нічога страшнага няма: пры жаданьні мову засвоіць няцяжка. Спрабаваць часьцей карыстацца ёю, чытаць беларускія тэксты, пісаць (вось хаця б у "Шахматкут") – і мова засвоіцца. Бяда ў іншым: некаторыя беларусы нават ганарацца сваім няведаньнем мовы. Але Бог ім судзьдзя.

Паразважаем?

У Фрэнка Стоктана ёсьць казка, у якой вязьню прапануецца адчыніць дзьверы і ўвайсьці ў адзін з двух пакояў. Калі патрапіць у пакой з прынцэсай, то ажэніцца зь ёю. Калі патрапіць у пакой з тыграм, то будзе разадраны ім.

Рэйманд Смальян сваёй кніжкай з аналягічнай назвай разьвівае гэтую казку. Ягоны кароль – аматар лёгікі. І таму ён ня хоча, каб выпадкова яго дачка выйшла замуж за дурня. Ён хоча праверыць розум вязьня. І таму на дзьверы пакояў, да якіх падводзяць небараку-вязьня, вывешваюцца таблічкі:

I. <u>Хаця б у адным з гэтых пакояў знаходзіцца прынцэса</u>.
II. <u>Тыгр сядзіць у другім пакоі</u>.

– А ці праўда, што напісана на таблічках? – запытаўся вязень.

– Можа, на абедзьвюх праўда. А можа, на абедзьвюх няпраўда, – адказаў кароль.

Якія дзьверы вы адчыніце?

Калі пасьля гэтага вы яшчэ не разадраныя тыграм, то дапамажыце другому вязьню. Яго падвялі да дзьвярэй з такімі надпісамі:

I. <u>У абодвух пакоях прынцэсы</u>.
II. <u>У абодвух пакоях прынцэсы</u>.

– Праўда? – узрадаваўся вязень.

– Калі ў першым пакоі прынцэса, то таблічка на дзьвярах праўдзівая, калі тыгр, то непраўдзівая. Для другога пакоя наадварот: калі там прынцэса, то таблічка непраўдзівая, калі тыгр, то праўдзівая, – патлумачыў кароль.

Якія дзьверы адчыняць вязьню?

АДКАЗЫ НА ЗАДАНЬНІ Ў "ТМ" № 8

1. Адзін сумленны.
2. Два даляры.
3. 12 службоўцаў.
4. Задача не разьвязваецца пры традыцыйным разьмяшчэньні фігур – белыя зьнізу, чорныя зьверху. Калі ж дапусьціць, што гульцы разьмясьцілі фігуры нетрадыцыйна, памяняўшы становішча белых і чорных фігур, то разьвязак знаходзіцца: апошнім ходам белая пешка *b2* пабіла чорную фігуру на *а1*, ператварыўшыся ў туру.

Адказ да апошняга заданьня знайшоў А.Кіслоў. А В.Марчанка прыслаў адказы да першых трох заданьняў, не знайшоўшы адказу на чацьвёртае.

Зычым новых посьпехаў!

НАПРЫКАНЦЫ ТЫДНЯ

У суботу ў штаб-кватэры магілёўскай філіі Аб'яднанай Грамадзянскай партыі адбудзецца сустрэча з дэпутатамі Вярхоўнага Савету (легітымнага) Анатолем Лябедзькам і Аляксандрам Дабравольскім. Заплянаваная размова аб важных праблемах сучаснага беларускага палітычнага кантэксту. Цікаўныя могуць узяць удзел у сустрэчы, якая мае распачацца а 15-й гадзіне па адрасу: вуліца Ленінская, дом 27, пакой 56.

Улада ***гэтым жа днём*** апякуецца, як пазначана ў пляне ейных мерапрыемстваў, канцэртам "Ляпіса Трубяцкога". Магілёўскія аматары бардаўскай песьні тым часам наведаюць гала-канцэрт у Доме школьнікаў, на якім чакаюцца выступы Віктара Шалкевіча, Зьміцера Бартосіка, Алеся Камоцкага, не гаворачы пра сваіх, мясцовых самадзейных сьпевакоў.

Зусім не спакойны, а нэрвовы дзень ***сёньня*** ў Клімавічах. Пасьля чацьвяргова абмеркаваньня на калегіі абласнога УЎС "канавалаўскага" пытаньня тут уважліва вывучаюць высновы міліцэйскіх праверак, якія ўпарта не пагаджаюцца з антымафіёзным шчыраваньнем старшыні райвыканкама. Міліцыя паведамляе, што не валодае фактамі і матэрыяламі аб клімавіцкіх злачынствах, а сп. Канавалаў, ня менш упарта, стаіць на сваім: вакол яго карупцыя і здрада. Але фактаў таксама пакуль не адкрывае.

НАПРЫКАНЦЫ ТЫДНЯ

Рэдактар Генадзь СУДНІК

Аналітычна-інфармацыйная газэта, заснаваная Магілёўскай гарадзкой асацыяцыяй «КОЛА СЯБРОЎ».
Зарэгістраваная ў Дзяржкамітэце РБ па друку за № 831.
Штотыднёвік

АДРАС РЭДАКЦЫІ: 212030, г. Магілёў, вул. Першамайская, 6-22.

Тэлефон: 31-04-15, Тэл./факс: 22-97-82, E-mail: krug@user.unibel.by

Газэта надрукаваная афсэтным спосабам у Магілёўскай абласной друкарні імя Я.Свярдлова. Замова **10**. Наклад **2000** асобнікаў.